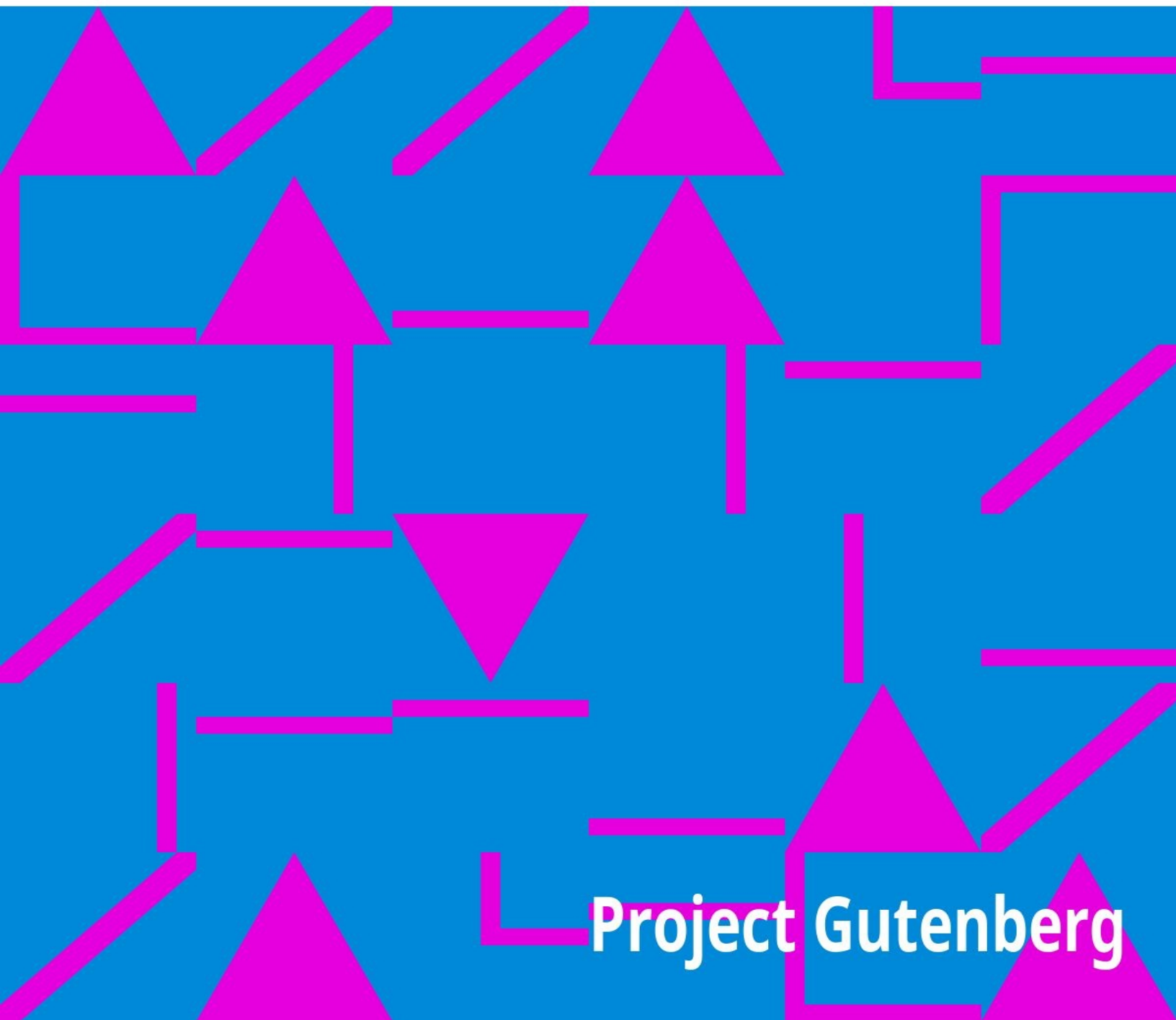

Anna-Clara och Hennes Bröder

En Bok om Barn

Hasse Zetterström

The lower half of the image features a vibrant blue background adorned with a complex, abstract pattern of magenta geometric shapes. These shapes include various sizes of triangles, some pointing upwards and others downwards, as well as horizontal and vertical line segments and L-shaped corner pieces. The arrangement of these elements creates a dynamic, non-repeating visual texture.

Project Gutenberg

Project Gutenberg's Anna-Clara och Hennes Bröder, by Hasse Zetterström

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: Anna-Clara och Hennes Bröder
En Bok om Barn

Author: Hasse Zetterström

Illustrator: Eigil Schwab

Release Date: March 3, 2006 [EBook #17904]

Language: Swedish

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK ANNA-CLARA OCH HENNES BRÖDER ***

Produced by Torbjörn Alm and the Online Distributed
Proofreading Team at <http://www.pgdp.net>

ANNA-CLARA OCH HENNES BRÖDER

EN BOK OM BARN

AV
HASSE Z.

FJÄRDE TILLÖKADE UPPLAGAN

MED TECKNINGAR
AV
EIGIL SCHWAB

STOCKHOLM. ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1921

INNEHÅLL.

ANNA-CLARA

OM ANNA-CLARAS FÖDELSE.

Anna-Clara kom sist av tre. Och hennes moder blev mycket glad då hon äntligen kom. Hennes fader blev också mycket glad, men han visade det icke fullt så mycket, *ty han var en man.*

Anna-Clara föddes en söndag, mitt i vintern, en mörk och tråkig februarisöndag, så tung och dyster som endast en vintersöndag i en stad kan vara.

Gatorna lågo öde och tomma, ty människorna ville inte gå ut i detta råa väder.

Då klockan blev fem, gick Anna-Claras moder och fader för att äta middag på en restaurang. Icke därför att de brukade göra det, utan därför att två av deras vänner, som också voro gifta och leddes om söndagarna, bett dem om sällskap. Människor som varit gifta några år, ha ofta mycket svårt att vara ensamma.

På restaurangen var det inte mycket folk. Anna-Claras föräldrar hade valt denna lokal just därför. De visste att de skulle få vara ensamma med sina vänner.

Och så blev det en festmiddag denna döda tråkiga söndag. Detta trots att ingen hade menat det. Det var den femte gästen som ordnade om alltsammans och vände en enkel tråkig söndagsmiddag till något helt annat än vad man tänkt från början. Den femte gästen var Anna-Clara. Hon kom inte till början av middagen—men så var hon ju heller inte bjuden, så hon visste ju inte om att hon skulle passa tiden. Hon kom till fågel.

Hennes moder reste sig och sade:

—Jag tror ...

Och sedan hände en hel mängd i flygande fläng. Telefon—en bil—och en man

som stod ensam kvar på trottoaren, barhuvad, tittande efter vagnen som försvann.

Anna-Claras moder ville vara ensam då hon mötte sitt barn.

Mannen gick tillbaka till vännerna. Han såg sig omkring. Det var som han aldrig förut sett detta rum. Där hängde en vaktmästare mot en vägg och där satt en kassörska vid en pulpet. De sågo trötta och döda ut.

I detta ögonblick kanske—

Han sprang ut i vestibulen. Någon ringt? Hör efter noga!

Där kom en gammal man in i matsalen. Han satte sig vid ett fönsterbord och såg på matsedeln med den trötthet i blick och min som man ofta finner hos de gamla uteätarna.

En vaktmästare kom rusande från vestibulen. Anna-Claras fader såg honom komma och sprang emot honom.

Telefonens mikrofon låg på ett litet bord avlyftad från apparaten. Mannen som kallats, tog luren i sin hand, såg på den och tänkte: ett ord är nyckeln, till liv eller död.

Han hörde sin egen röst och så i sitt öra en annans, som sade:

—Tänk det var en flicka!

Han släppte luren och sprang uppför trappan till matsalen. Scenen var ny mot nyss. Vaktmästaren vid sin vägg såg glad ut, fröken vid pulpeten smålog och den gamle uteätaren gjorde en gest som ville han säga: Sitt ned unge man och dela en flaska vin med mig!

Visste de vad som hänt?

Han stannade framför vännerna och ropade högt:

—Nu har hon kommit—Anna-Clara! Hon hälsar så mycket!

Han kände det som han plötsligt fått lust att skåla med hela lokalen, med vaktmästaren vid väggen, med fröken vid pulpeten och med den gamle uteätaren —men han gjorde det inte, ty han var en behärskad man.

De hade somnat då han kom. Han smög sig fram och såg på dem. Modern låg med händerna knäppta som till bön. Han såg på henne och med en glimt av avund tänkte han:

Så lycklig har jag aldrig sett henne.

Och Anna-Clara—

Han kom ut. Emanuel, som var åtta år, stod i dörren. Hans ögon lyste av tusen nyfikna frågor.

—Är det sant, sade han, att hon är oppnäst?

—Ja, sade fadern, det är sant!

Han låg vaken och tänkte. Så sprang han plötsligt upp ur sängen och in till Emanuel.

—Jag ville bara veta, sade han, om du hade något emot, att hon var oppnäst.

—Nej, för all del, svarade Emanuel, som alltid varit så viktig, för mej får det vara hur som helst med den näsan, jag tyckte bara att det var så skojigt.

Det gamla daluret slog 12 korta snabba slag. Därute stod vinternatten mörk och tung. Men ingen katt jamade, ty man var ännu bara i februari.

RELIGION.

Då Anna-Clara var sju år och gick i första förberedande klassen kom hon en dag och begärde en psalmbok.

—Hur så, sade jag.

—Därför att Gunvor har en i morgonbön som hon är så mallig över.

—Det är möjligt, svarade jag, men jag har inte hört, att så små flickor behöva psalmbok.

—Men Gunvor har en.

Alltså gick jag för att köpa en psalmbok.

Det finns många olika psalmböcker. Små, vackra böcker med mjuka skinnband och guldkanter på bladen och så stora böcker med enkla rediga bokstäver. Jag bestämde mig för en sådan, ty den var billigast och barn böra tidigt vänja sig vid sparsamhet, framför allt i allvarliga ting.

Jag skrev Anna-Claras namn i psalmboken och gav henne den efter middagen. Hon blev nästan lika glad som då hon fick sin första boll. Hon tog boken och sade:

—Den är precis likadan som den Gunvor har. Varpå hon gick in för sig själv och stängde dörren.

Jag satt en stund och tänkte över fallet, tills jag—må gentlemännens alla helgon förlåta mig!—gick fram till dörren och kikade genom nyckelhålet.

Där stod Anna-Clara mitt i rummet framför den stora spegeln. Psalmboken höll hon uppslagen framför sig och med sin falska röst sjöng hon ur boken. Då och då tittade hon i spegeln för att se hur hon gjorde sig. Ibland satte hon hårrosetten rätt och ibland var det ett veck på kjolen som inte låg som det skulle.

Jag öppnade dörren och steg in.

—Min kära Anna-Clara, sade jag, en psalmbok är en mycket allvarligare sak än vad du föreställer dig. För att sjunga ur en psalmbok behöver man ingen repetition framför en spegel. Det passar sig inte alls. En psalmbok är ingenting att kokettera med. Då du kommer högre upp i skolan kommer din lärarinna att berätta dig vad en psalmbok egentligen är.

Anna-Clara satt tyst och allvarlig. Så såg hon mig rätt i ansiktet och sade i en bestämd ton:

—Jag vill bara säga dig en sak: *man går inte in i ett stängt rum utan att knacka först!*

Jag tror inte att Anna-Clara är mogen för de religiösa frågorna.

KAJSA.

Nu är det sagorna. Först alla dem om trollen. Om Bim-bam-bo som är så stor och så lång att han kan titta över de högsta träen och se ned på andra sidan om stora berg och skogar. Han har så stora fötter att hela hus och trädgårdar försvinna mellan hans tår. Akta dig för honom när han kommer gående.

Och så är det det lilla trollet, som bara är fult och springer omkring och stjälar små barn och stoppar ned dem i en säck och bär hem dem till sin fru, som är ännu fulare och som kokar de små barnen i en stor gryta. Det vill säga, det vill hon gärna göra, men barnen bli alltid räddade i sista minuten, ty annars sover Anna-Clara så oroligt.

Men så är det Kajsa. Det är något alldeles särskilt med henne. Hon är inte något troll utan en liten flicka och hon föddes en kväll, då Anna-Clara hade mässlingen. Febern var rätt hög, så att vi vågade oss inte på Bim-bam-bo eller det lilla fula trollet, som springer omkring och tar små barn.

—Nu skall jag berätta för dig om en liten flicka.

—Vad heter hon?

—Hon heter Kajsa.

—Hur mycket år är hon?

—Hon är 5 år som du.

—Var bor hon?

—Vänta skall du få höra.

Kajsa bor på landet i ett litet hus som hennes pappa råder om. Hon har en bror, som heter Olle, och han är 7 år.

—Har hon några dockor?

—Hon har tre dockor och så en liten babydocka, alldeles som du. Och så har hon ett dockskåp och en liten vagn för dockorna att åka i. Och kälke har hon på vintern. Och hennes mamma hjälper henne att sy dockkläderna—

Det blir ingen saga om Kajsa. Ty det händer henne ingenting märkvärdigt.

Men sedan Kajsa kom till, äro trollen alldeles bannlysta. Vi glömma dem alldeles.

Mitt på dagen händer det att Anna-Clara kommer och viskar i mitt öra:—I kväll—*Kajsa*!

Ty Kajsa är en hemlighet mellan oss. Emanuel vet inte om henne och inte heller Karl-Olof. Hon lever för oss om kvällarna, då det blir tyst och sömnen gläntar på dörren. Ja, det händer ibland att Anna-Clara drömmer om henne.

Kajsa firar sin födelsedag och sin namnsdag och hennes små väninnor, som vi också känna, äro hos henne och leka med dockorna och Olle försöker spela dem alla möjliga spratt, men då får han smörj av Kajsas pappa. Ty pojkar ska inte vara elaka mot små flickor.

Men så en kväll händer något. Anna-Clara säger plötsligt:

—Vad är *existera* för något?

—Existera—varför frågar du det?

—Jo, för i dag talade jag om för Emanuel alltihop om Kajsa och då sa han: hon *existerar* inte. Vad mente han med det?

—Emanuel är dum, säger jag, han pratar så mycket, som han inte förstår.

Anna-Clara är tyst, men hon tänker. Dagen därpå, då jag börjar tala om Kajsa, säger hon:

—Jag bryr mig inte om henne mer, för hon *existerar* inte—*hon finns inte*!

Stackars Kajsa. Så gick det med henne. En flicka som inte *existerar*, kan man inte tala om.

Vi ha återgått till det stora trollet Bim-bam-bo som är så stor att han kan titta över de högsta skogar och berg. Hans existens har Emanuel ännu inte vågat förneka.

ANNA-CLARA BERÄTTAR OM ETT FILMDRAMA SOM HON SETT.

—Jag har varit på bio med Sten för han har haft mässlingen och hans mamma bjöd mej för han har badat så nu är han bra—ä mamma hemma?—och så gick vi på Karla för de ä nära och där var ett filmdrama fast de var inget kärleksdrama för de var för barn—ä mamma hemma?—och de va om en pojke som bara var femton år men som utmärkte sig för stor karaktäringförmåga för de stod på programmet och hans mamma var död så dom bodde på en station i Amerika med ett plank omkring men hans mamma var ett porträtt som han stod och såg på och andades så underligt för hans pappa ville gifta sig med en annan tant—ä mamma hemma?—och hans pappa hade uniform för han var kapten på stationen innanför planket. Stens mamma köpte knäckkola hos Agusta Jansson innan vi gick på bion. Och så hade pojken en trumpet som han blåste i och så kom indianerna och *anföll* stationen och sköt genom planket så att dom som var innanför föll omkull och dog och då var pojkens pappa borta och pojken tog och grävde ett hål under planket och så kröp han ut med sin nya mamma och gömde henne i en grotta med gräs omkring men när de blev paus sa jag till Sten ä de säkert att du är bra från mässlingen nu och då flög en gumma opp som satt framför och skrek har dom barn me mässling på biografer—ä mamma hemma?—och sen tog pojken en häst och red i väg utanför planket och började blåsa i trumpeteten så att indianerna trodde att soldaterna skulle komma och då blev dom rädda och red i väg men pojken som räddade allesammans blev skjuten i armen fast han blev bra sedan och så kom hans pappa hem för han hörde trumpeteten och då flydde alla indianerna och dom blev så glada allihop innanför planket och pojken fick en ny trumpet av sin nya mamma och så blåste han i den fast han hade ont i armen men han hade uniform som var vådligt stilig för det hände i Amerika alltsammans fast Sten sa att alltihop var gjort på en gård i Berlin där dom gör alla biografdramer fast det står att dom spelar i Amerika—ä mamma hemma?—men inte tror jag att gumman fick mässlingen fast hon satt framför oss. Äldre människor ä så underliga—

HAVET.

En morgon medan hela huset sover, står min dotter utanför stugan och lyssnar till ett ljud, som hon aldrig hört förut. Det är icke blåsten, icke någon fågel och heller icke någon motor som dunkar.

Då jag kommer ut på förstubron för att gå till hamnen och båtarna, kommer hon emot mig och säger:

—Vad är det som hörs så underligt?

Jag lyssnar och så svarar jag:

—Det är ju havet. Vinden är sydlig, då hörs det hit. Det är dyningen.

—Vad är havet för något?

—Havet är det stora, stora vattnet på andra sidan ön. Det är så stort att man inte ser slutet på det. Det går ända till Ryssland!

—Kan man gå till havet?

—Ja visst, tvärs igenom skogen. Vi hinna fram och tillbaka före frukost. Kom!

Och så gå vi till havet. Mycket förväntansfulla. Vägen går först förbi gruvorna, som äro fyllda med vatten och som skrämma oss med sina kala mörka väggar och sina svarta blanka ödlor som kila i det gröna vattnet. Så gå vi genom skogen, en smal stig, hal och glatt, över stenar och blanka hållar. Och så äro vi vid stranden, vid havet. En hel vinter har gått sedan jag sist stod här och med alla sinnen förnimmer jag det oändligas underbara makt. Det är som att andas på nytt efter många, långa månaders fängsel och tryck.

—Detta är det stora vida havet, säger jag till min dotter, där hon står med händerna på ryggen och kisar mot solen.

Det blir tyst ett ögonblick och så svarar hon:

—Det var väl ingenting.

Och så vänder hon föraktfullt ryggen åt det stora, underbara, mäktiga havet.

Vi gå tysta hemåt över klippor och hållar, på smala stigar över hala barr, men jag vågar inte vända mig och se på det stackars havet. Jag har liksom en känsla av att det försvunnit och sjunkit ned i jordens innandömen, i skam och blygsel över en liten kvinnas hårda dom.

DELFINEN.

En morgon kommer Anna-Clara springande uppför backen. Hon springer inte på vägen, hon kommer mitt i gräset bland blommorna och timotejen. Jag ser på långt håll att det har hänt något, något mycket märkvärdigt, som måste berättas.

Hon är mycket upprörd, då hon kommer fram. Alldeles röd i ansiktet av ansträngning. Och ögonen lysa.

—Vad har hänt? säger jag, är det en orm eller en tjur?

—Nej, säger Anna-Clara, inte alls, utan två *riktiga* sjöofficerare med uniform, såna där som de stora flickorna dansa med på Sossitén kom och *talade* vid mej.

—Nej, så märkvärdigt, tänk. Vad sa dom?

—Först såg jag att det låg en stor pansarbåt alldeles vid Tallholmen och han hade inte varit där förut, åtminstone var han inte här i går och så stod jag just och frågte Olle om han hade fått någon ål för han metar ål för de fick vaktmästarn på hotellet häromdan, en riktig ål som han sålde för två och femti och då kommer en *barkass* med sjömän som rodde och i aktern satt dom där *officerarna* på en svart duk och dom styrde med ett styre som såg så konstigt ut alldeles som en stolsrygg och så gick dom i land och kom rakt fram till mej och den ena gjorde *honnör* så här och frågade hur gammal jag var och vad jag hette och de sa jag och då skratta dom och bad mej hälsa pappa.

—Tackar, sade jag, vad hette herrarna?

—Det sa dom inte, men det var alldeles riktiga officerare med *uniform*.

Denna sommar hade Anna-Clara bestämt att hon skulle gifta sig med en tandläkare. Hon hade hört att de förtjänade så mycket pengar och tiderna äro ju så dåliga. Men en dag ändrade hon tycke och sade:

—När jag blir stor ska jag gifta mej med en sån där.

En sån där var en sjöofficer. Det låg ingenting nedsättande i benämningen, det var bara en sorts förkortning.

—Varför just en sjöofficer, sade vi, av ett visst intresse för en blivande måg.

—Därför att dom ä så snälla.

Jag tänkte: om tio år säger hon: därför att de äro så stiliga. En liten flicka vill ha en god man. En stor flicka vill ha en stilig man.

En dag blev Anna-Clara riktigt bekant med en sjöofficer. Han var kapten på en u-båt. Och det var något! Han var så förfärligt snäll och han visste precis hur man skulle hantera en liten flicka.

Anna-Clara fick vara med om något så underbart, som att komma ombord på u-båtens moderfartyg—hon undrade ett tag om den stora båten var riktig mamma till den lilla. Hon fick titta på allting som fanns ombord och en morgon, då hela ön sov, var hon med ute på fjärden i en motorbåt och fick se på hur u-båten dök. Först gick det så sakta, men så, med ett, spolade vågorna över däckets och man såg bara ett smalt rör som stack upp och så försvann även det. Anna-Clara började frysa och hon blev rädd. Hon ställde sig upp i båten och såg ut över vattnet. Hennes vän, kaptenen, var borta. Tänk om han aldrig kom upp mer!

Sjön gick hög och motorbåten dök mellan vågorna. Men det gjorde ingenting—sådant var Anna-Clara van vid. Det var bara i början det kändes litet underligt i maggropen. Sjön stänkte i stora klara droppar över ansiktet, det var lustigt. Men inunder vattnet, därnere med u-båten....

Någon ropar:

—Se! Och alla peka utåt vattnet. Där är han igen i vattenläge.

Anna-Clara far hem. Det är ännu tidigt på morgonen och uppe i land blåser det inte så mycket som på sjön. Det är varmt och vackert men ändå är det icke en vanlig dag. Morgonens stora äventyr bor ännu i hennes hjärta.

En dag får Anna-Clara ett långt brev från kaptenen på u-båten. Det är ett vackert och roligt brev och hon läser det många gånger. Och tänk, inne i brevet ligger en present, ett svart mössband och på det står i guld: *Delfinen*. Det är ett sådant band som Anna-Clara önskat sig så länge. Ett *riktigt* mössband, inte ett sådant där som man köper i affärerna och som det bara står Kungl. Flottan på. Det kan ju vara vad som helst. Anna-Clara känner ingen flicka som har ett band

med *Delfinen* på. Hon måste ha mössan var dag, när hon kommer till staden. Hon måste ha den i skolan.

Anna-Clara är med på den stora bjudningen. Hon var inte bjuden, men då vi drucko kaffet stod hon utanför trädgården med händerna på ryggen och tittade och undrade över vad stora människor egentligen ha för sig på sina stora bjudningar. Och så fick den snälla värdinnan se henne och så togs hon in och blev mottagen som en riktig gäst som bara hade kommit litet för sent. Hon satt på trappan till verandan och såg och lyssnade med alla sina ögon och öron. Vad herrarna voro glada och röda och så de skrattade, nästan åt allt vad de sade. Hon förstod inte vad de talade om, ända tills att den unge doktorn sade något som kom henne att lyssna ännu mera spänt än förut. Doktorn sade:

—En sak har roat mig här på ön—bland mycket annat, för all del—och det är de unga damernas hattar, de små vita segelhattarna. Förr i tiden bar riddaren sin dams färger i sin fjäderbuske, nu är det tvärt om—har den unga kvinnan någon god vän vid flottan så bär hon hans båtnamn på sin hatt. Här finns en ung käck fru—över hennes vackra panna lyser *Tapperheten* i eldskrift, här gå unga flickor med *Äran* och *Manligheten* och *Fylgia* om sina vackra lockar och häromdagen mötte jag i en barnvagn en liten flicka som förskräckte mig, ty mitt i huvudet på henne stod plötsligt utan föregående varning: *Clas Fleming*.

Allt det där är mycket vackert, men för mig har det något av adress. Tänk oss att vi droge ut konsekvenserna (Anna-Clara undrade vad det var som skulle dras ut) och att en ung dam, som hade en vän i en affär, gick med en hatt på vilken stod i guldskrift: *Karl August Perssons Garn- och Vävnadshandel* eller t. ex. *Oskar Johanssons Kött-, Korv- och Fläskhandel*.

Man skrattade och tyckte att doktorn var en rolig karl. Men Anna-Clara föll i tankar, och då vi gingo hem sent på kvällen stannade hon i mörkret mitt på vägen och sade:

—Jag vill veta en sak.

—Vilken sak?

—Jag vill veta om det finns någon fläskhandlare som heter *Delfin*?

—Inte som jag vet—hur så?

Anna-Clara svarar inte, men jag förstår hennes oro och jag stillar den.

Hela sommaren bär hon Delfinens band på sin mössa och då hösten kommer, lägger hon det i en ask och skriver på locket med stor och tydlig stil: *Mitt vackra band som jag fick av den snälle kaptenen och sjöofficeren sommaren 1917.*

CHOKLADKAKAN.

En dag på hösten. Luften är hög och klar och himlen blå.

—I dag reser jag till landet, säger jag till Anna-Clara. Det kan inte hjälpas. Jag måste se hur det står till i skogen och vid havet en sådan här dag. Jag reser med båten på morgonen och jag är framme på middagen. Om du inte skulle gå i skolan kunde du följa med.

Anna-Clara ser tankfull ut och så säger hon:

—Det är en sak som jag har på landet, som jag glömde då vi flyttade in. Tag hem den åt mig.

—Så, vad är nu det?

—Jo, på översta hyllan i allra minsta garderoben ligger en chokladkaka, jag vill ha den.

—Du skall få den. Jag skall hämta den. Det gläder mig att ha ett ärende, då jag kommer ut. Det gör ett gott intryck på mig själv. Jag skall hämta chokladkakan.

Så går färden och allt är sig likt, blott vackrare än på sommaren. Det är liv i vattnet och luften, vinden blåser friskt och stora seglare stryka fram över fjärdarna. I villorna är det tyst och stilla och badhotellen äro tillbommade.

Solen går i moln och det blir kallt.

—Låt oss sitta i salongen och prata och ljuga för varann.

Han har bott i skärgården i 30 år. Han vet och kan allt om människor och ställen. Han berättar just så som jag vill det, lugnt och stilla utan att själv märka poängen och det karaktäristiska i en historia. Han överlåter godhetsfullt den

saken åt mig.

Vinden friskar i och sjön börjar gå hög. Båten rullar och snart är däckets tomt. Genom salongens ruta ser jag vatten och himmel mötas, för att i nästa sekund åter gå isär. Glasen skallra på brickan och min vän håller med ena handen i soffan för balansens skull.

—Ser du kobben längst där ute, säger han, norr om fyren. Där ligger en stuga. Jag har bott där en hel vinter, levat som en bland dem, i mörker och kyla. Jag längtar inte dit igen, men ändå ångrar jag inte min tid där. Där bor en gammal fiskare, en karl som livet kramat, utan att få kol på. Jag reser ut för den gubben. Han har skrivit och bett mej komma. Låt oss segla dit tillsammans!

Nu har jag varit på Storön och sett att allt var sig likt. Löven hade gulnat och det var tyst på ängen. Där låg en tennisboll kastad som en smutsig snöboll. Badhuset var stängt och inga båtar vid bryggan. Människorna hade tagit sommaren med sig och rest.

Vi seglade till kobben, min vän och jag, och våta och kalla gingo vi i land. Den gamle fiskaren satt i mörkret, vi förde lampor med oss och mat och dryck och tobak till gamla pipor. Där gick kvällen i trygghet och värme, med havets vräkande mot klippor och skär.

Ångbåten går hem nästa dag på kvällen. Och klockan är tio då vi nå min port i staden.

—Farväl, säger jag, till min vän. Och tack för i år. Nu går en vinter—om den går—och sedan fångar oss våren i skären igen!

Vi skiljas och jag letar efter nyckeln till porten. Då, med ett, står en liten sak rätt upp och ned i min hjärna: *Anna-Claras chokladkaka!*

Jag har glömt att hämta chokladkakan på översta hyllan i allra minsta garderoben!

Jag ser henne sitta där uppe i sin vita säng och bara vänta.

Vad angår henne alla mina äventyr, vad rör henne all höstens granna färg över himmel och jord. Hon skall ha sin chokladkaka! Jag har rest ut för att hämta en chokladkaka och jag skall ha den med mig, då jag kommer hem! Allt annat är av

intet värde.

Jag går ut på gatan och jag går runt kvarteret. Någon utväg måste finnas!

Att vänta och gå upp när hon somnat? Hon somnar inte. Och i alla händelser vaknar hon före mig i morgon bittida.

Att gå upp helt framt och djärvt och säga: jag har glömt chokladkakan! Här har du en krona i stället! Det går inte. Det är inte pengar den här gången. Det är en enda, en bestämd chokladkaka hon skall ha.

Jag stannar och funderar. Mitt framför mig på gatan står en poliskonstapel. Jag känner honom, han är en hygglig karl. Han har gått på detta pass i många år. Jag skall anförtra mig åt honom!

Konstapeln får min historia. Han förstår mycket väl hur saken ligger och han säger:

—Man måste alltid hålla sina löften till barn. De äro så noga med det. Jag har själv en liten flicka, så jag vet hur det är. Jag ser ingen annan råd än att redaktören går och lägger sig på ett hotell och sedan i morgon köper en chokladkaka.

Jag funderar och svarar:

—Det går inte. Jag vet inte vilket märke det är på kakan som ligger på översta hyllan i minsta garderoben. Jag vet inte vad det är för fabrikat. Jag kan inte vara med om ett bedrägeri!

—Då vet jag ingen råd, säger konstapeln. Och så går han ifrån mig och lämnar mig ensam i mörkret mitt på gatan.

Men jag går hem och jag tänker:

Här är ett tillfälle för Slumpen och Försynen att visa vad de kunna. Nu få vi se hur det går!

Anna-Clara är vaken då jag kommer. Naturligtvis. Hon sitter rätt upp i sängen och nickar vänligt.

—God afton, säger jag. Nu är man hemma igen! Det är skönt att komma in i ljus och värme från mörkret där ute. Men det var vackert bland skären. Ni kan inte tänka er så vackert—jag talar fort och snabbt och byter hastigt ämnen för att

få bort den fördömda chokladkakan som svävar över våra huvuden.

—Men det gick hög sjö på fjärden. Och bladen hade gulnat i backen upp till villan. Men alarna stodo gröna. Det är märkvärdigt vad alar äro gröna länge på hösten. Jag vet inga trän som äro gröna så länge om hösten som alarna. Eken är inte grön så länge och inte lönnen heller. De vissna fort, mycket fort....

—Jag tycker du pratar så mycket, säger Anna-Clara. Och så kommer det: *Fick du tag i chokladkakan?*

—Chokladkakan, säger jag, den ja! Jo visst! Och så vänder jag på huvudet för att se på något annat. Då hör jag ett fnitter. Anna-Clara har plötsligt krupit ner under täcket och ligger där och bara skrattar.

Jag rycker av henne täcket och säger:

—Unge! Vad skrattar du åt?!

—Jag skrattar åt—att—du har—en chokladkaka—när det—aldrig—har legat—någon—chokladkaka—på—översta hyllan i minsta garderoben—*för det var bara—som jag hitta på!*

Då släppte jag täcket och gick in för mig själv och tänkte över den evigt unga frågan: varför skola vi män, hur gamla vi än bli, låta lura oss av kvinnor, hur unga de än äro?

EN FRÅGA.

(UNDER KRIGET 1914.)

Om morgnarna går jag ut i skogen med min lilla dotter. Hon leker i en sandhög med en hink och en spade, hon gör grottor och fästningar, och jag sitter bredvid på ett säte och läser min morgontidning om allt det underbara som händer ute i världen. Ibland tala vi vid varandra, min dotter och jag, om sanden och om en liten ekorre, som då och då kilar över vägen. Men så en dag kommer hon på något nytt, ser på mig allvarligt och säger:

—Är det krig nu, pappa?

—Ja, mitt barn, tyvärr.

—Vilka är det som krigar?

—Det är tyskar och fransmän och serber och ryssar och japaner.

—Kriga inte engelsmännen också?

—Jo, de äro med.

—*Varför sa inte pappa det?*

Man får inte glömma något för barn. De äro noga.

—Varför krigar dom?

—Jag tror att det är för att dom inte tycker om varandra.

—Varför tycker dom inte om varandra?

—Det var en stilig grotta du har gjort.

—*Varför tycker dom inte om varandra?*

—Jag vet inte—det kanske är därför att dom bor för nära varandra.

—På landet bodde vi nära Malmströms och Fröbergs men inte krigade vi med dom. Säj!

Paus. Så lades spaden och hinken bort och så kom det:

—Säj, pappa, varför kommer det ingen polis och tar dom när dom håller på och bråkar och slåss så där förfärligt? Finns det kanske inga poliser i utlandet?

I detsamma kilade ekorren över sandhögen. Gudi vare tack och lov!

MIN DOTTERS FÖRLOVNINGAR.

Då min dotter var fyra år, steg Leonard in i hennes liv. Man skulle kunna säga att han kom direkt från gatan. De möttes första gången på trottoaren utanför huset. Min dotter hade ett rött rullband. Hon grep ett fast tag i det, ty hon var övertygad om att den främmande pojken skulle ta det ifrån henne. Hon kände nämligen endast sina bröder.

Men den främmande pojken tog icke rullbandet. Han såg på det och så sade han, i det han lyfte sin vita mössa:

—Jag heter Leonard. Det var ett mycket vackert rullband du har. Det är målat i en sådan vacker färg. Även jag skulle gärna vilja hava ett sådant vackert rullband.

Min dotter gapade. Så hade hon aldrig hört någon pojke tala. Så talade icke ens riktigt stora människor. Och så vacker han var! Och så fina kläder! Min dotter såg på sin klänning. Där var en stor fläck mitt på magen. Att hon skulle ta den på sig i dag! Så räckte hon Leonard rullbandet och sade:

—Vill du rulla runt kvarteret? Det är ingen konst! Det går så lätt.

Tio minuter senare kom min dotter rusande in till mig och sade:

—Jag har träffat en ny pojke! Han heter Leonard! Han talar så fint! Jag har förlovat mig med honom! Jag ska få en ring av honom som jag ska ha om söndagarna! Vi ä riktigt förlovade!

Vi gillade min dotters val. Leonard var en väluppfostrad gosse. Jag har aldrig träffat någon som talat så grammatikaliskt som han. Man fick riktigt vara på sin vakt då han var hemma. Pojkarna, som voro dubbelt så gamla, vågade icke öppna munnen då han var närvarande. Han spred en allvarlig och betänksam stämning över familjen så fort han kom.

Min dotters och Leonards förlovning varade i fjorton dagar. Min dotter bar ring två söndagar. På torsdagen förlovade hon sig med Sten.

—Vad nu, sade jag, är det slut med Leonard?

—Han är så tråkig, sade min dotter. Och så är han inte *elegant*!

—Elegant!! Vem har lärt dig sådana ord?

—Får jag inte säga de? Ä de ett svärord??

—Nära på! Små barn använda inte sådana ord.

—Men tant Paula sa häromdan: du ä riktigt elegant! De ä sant att hon sa de!

Vi tyckte inte att Sten var elegant. Men han var söt och snäll och lät sin nya fästmö leka med alla sina leksaker. De voro mycket lyckliga, men på tjugonde dagen av deras förlovning slogs förbindelsen upp. Det var min dotter som gjorde det och man kan säga att hon gjorde det ordentligt.

De lekte i rummet intill. Jag hörde dem tala, högt och ivrigt, och så slogs dörren upp och min dotter kom in. Hon såg allvarligt förargad ut och sade i mycket bestämd ton:

—*Pappa! Var ä boxhandskarna??*

—Vad ska du med dem?

—Jag ska klå upp Sten! Var ä dom?!

—Dom ligger i exskåpet.

Hon fick fram handskarna och jag hjälpte henne att knyta till dem om handlederna. Det var stora, ordentliga boxhandskar—samma modell som Jack Johnson använder.

Så flög hon i väg och jag hörde hur förlovningen slogs upp. Jag gick efter. Sten låg uppkrupen i soffhörnet och min dotter bankade på honom med de stora handskarna. Han var nog ridderlig att inte slå igen.

—Vad är detta för spektakel, sade jag. Varför slår du Sten, som är så snäll? Vad har han gjort?

—*Han säger att deras tax är lika fin som våran Chapman, men jag säger att deras tax är ingen äkta tax, för han har inget spader äss under svansen!*

—Det har han visst, sade Sten.

—*Han har inget spader äss! Han har inget spader äss! Han har inget spader äss!*

Så slogs den förlovningen upp.

En tid därefter flyttade min dotter till landet och där förlovade hon sig med

herr Frenssen. Herr Frenssen var en ung tysk som bodde i stugan bredvid. Han lekte med min dotter och en dag kom hon och anförtrorde mig:

—Nu ska jag förlova mig med herr Frenssen!

—Herr Frenssen, sade jag, är minst tjugufem år äldre än du. Kan det vara riktigt förståndigt.

—Jag ska förlova mig med honom för han ä så snäll!

—Jaså. Jag skall tala med herr Frenssen. Så gick jag över till den unge tysken. Han satt vid sitt morgonte, men tog emot mig mycket vänligt.

—Herr Frenssen, sade jag, min dotter har berättat, att hon förlovat sig med er. Kan ni försörja en hustru? Vad har ni att bjuda henne?

Herr Frenssen såg på mig mycket allvarligt och så sade han:

—Jag icke ferstå. Jag varit så litet i Sverige, jag icke friat till svensk flicka. Jag hava en fästemo i Tyskland.

Jag gick in till min dotter och sade henne vilken usel person hon kastat sin kärlek på. Jag sade henne att han var förlovad förut, i Tyskland. Att man icke fick vara förlovad med mer än en i taget, att den tyska flickan skulle bli mycket ledsen om hon fick veta att han var förlovad även här. Ingenting tog.

Min dotter svarade:

—Det gör ingenting att herr Frenssen är förlovad förut! *För hon ä ju i Tyskland!*

Då tog jag min hatt och käpp och lämnade alltsammans.

Ungdomen har en underlig moral nu för tiden!

CLARA

Min dotter, som är 5 och $\frac{1}{2}$ år—det är mycket viktigt med $\frac{1}{2}$ —har ett litet

barn. Någon tycker kanske att detta är väl tidigt, och man blir kanske förskräckt, då man får höra, att min dotter fick det lilla barnet redan då hon var 3 år.

Naturligtvis är det icke något riktigt barn. Det är en docka och hon heter Clara. Hon kom på julafton och hon var mycket fin. Hon hade sidenklänning och blå ögon och porslinshuvud och riktigt hår, som kunde kmmas.

Då Clara var 2 år, hände något sorgligt. Hon tappade håret. Då min dotter kammade henne en söndagsmorgon—det var mycket viktigt, att Clara kammades på söndagen—tappade hon håret. Alltsammans satt på kammen och min dotter gav till ett skrik, så att alla i huset lämnade sina sysslor och sade:

—Vad är det?

Lovisa, som stod i köket och stekte abborrar, tappade en stor smörklick på golvet, min dotters moder, som såg efter att Lovisa stekte abborrarna, blev *mycket* förskräckt och själv sprang jag in och ropade som alla de andra:

—Vad är det??

—Man kan se in i huvet på Clara! skrek min dotter. Man kan se *rakt* in i huvet!

Och det kunde man. Huvudet var alldeles tomt, det vackra, blonda håret hade dolt ett stort, svart hål.

—Så förfärligt, sade jag. Och så tog jag bort håret från kammen och sade:

—Jag skall gumma fast alltsammans med syndetikon, så blir hon som förut. Var inte ledsen!

—Hon blir aldrig som förut, grät min dotter.

—Jo, precis som förut, sade jag, alldeles som förut.

—Nej, det blir hon inte, för förut visste jag inte att hon hade ett stort, svart hål inuti huvut! Stackars lilla Clara! Nu vet jag ju det!

—Tänk på, sade jag, att det finns riktiga, gamla människor, som också tappa håret. Tänk på morbror Per, han har en vit fläck uppe i huvudet. Och han är lika glad för det.

—Men man kan inte se in i huvet på morbror Per!

—Nej, gudskelov, sade jag. Men tänk på tant Edla, jag skall säga dig en sak, men du får inte berätta det: hennes hår är löst alltsammans! Men du får inte berätta det!

Min dotter blev tyst. Så sade hon:

—Men tant Edla gummar inte fast håret med syndetikon!

—Nej, hon har något annat knep, som vi inte vet, men det är lika löst för det.

Så lagade jag Clara. Hon såg ut precis som förut. Och när hon hade torkat, kunde man börja kamma henne igen. Men min dotter gjorde det aldrig. Hon lade undan Clara och lekte aldrig med henne.

Men på julafton, då min dotter var 5 år, kom en farbror åkande i bil. Och han hade med sig ett stort paket och i det paketet låg en ny, stor docka. Det var den finaste docka vi sett och vi sade allesammans, att det var för galet att komma med en så fin present. Men min dotter blev så glad, att hon hoppade och skrek av glädje. Just en sådan docka hade hon alltid önskat sig.

Hon var klädd i en grön sammetsklänning, hon hade svart hår eller nästan svart, och hon kunde sova riktigt. Det vill säga, hon snarkade inte, men hon kunde blunda helt och hållet, när man lade henne ned. Och satte man henne upp, så blev hon alldeles vaken igen.

Min dotter höll henne i sin famn och glömde alla sina andra saker för den fina dockan, hon satte henne i soffhörnet och såg på henne och sade:

—Gissa, vad hon skall heta! Hon skall heta Anne-Marie!

Och då sade vi alla:

—Anne-Marie är ett mycket vackert namn! Hon skall heta Anne-Marie!

Och så var det som på alla vackra julaftnar. Vi åto gröt och den snälle farbrorn som kommit med Anne-Marie lekte med barnen tills de blevo trötta och började blinka mot alla ljusen och deras moder sade:

—Nu gå vi och lägga oss—i morgon är åter en dag!

Så kommo de i säng, men vi gamla sutto uppe, som man gör på julnatten och pratade och skämtade.

Klockan blev mycket och vår vän gick. Jag öppnade fönstret och tog snö från

blecket och kramade en boll och kastade på honom, då han kom ned på gatan. Så ropade vi god natt åt varandra och allt blev tyst.

Jag gick in i barnkammaren. Min dotter låg i sin lilla säng. Hon hade krupit ned under täcket och sov.

Jag tänkte: Var har hon dockan? Var är Anne-Marie?

Så lyfte jag sakta på täcket. Hon låg så stilla och sov, som lyckliga glada barn sova och i sin lilla famn höll hon hårt tryckt en docka, men det var inte Anne-Marie, den stora, vackra Anne-Marie, med grön klänning och riktiga spetsar på ärmarna—det var gamla Clara, den förskjutna gamla Clara, med syndetikon i håret och ett stort, svart hål i huvudet, som min dotter höll i sin lilla famn. Tyst lade jag tillbaka täcket och log. Ty det var ju som jag sade i början av berättelsen: min dotter hade fått ett litet barn, hon hade blivit mor för allra första gången——

I salen stod min hustru. Jag nickade åt henne och sade:

—God natt, gamla mormor!

Men hon förstod mig inte alls. Gamla karlar, som ha en liten dotter, äro ofta så besynnerliga.

ANNA-CLARA LÄR SIG SIMMA.

En dag vid frukosten—det var mot slutet av augusti och sommaren hade äntligen börjat komma—sade Emanuel så där i förbigående, som om det gällt en högst alldaglig sak:—I går läste jag i en tidning om en flicka, som tagit simmagistern vid nio års ålder.

—Såå, sade jag, det var duktigt gjort, och så tänkte jag: i vilken avsikt berättar han detta? Emanuel är alltför högfärdig för att intressera sig för en flicka, som tar simmagistern vid nio års ålder. Han skulle inte ens intresserat sig för henne, om hon också hoppat direkt ur vaggan för att avlägga alla proven.

Hans meddelande måste ha en adress, och den kom också:

—Anna-Clara är också nio år, och hon kan inte simma alls!

Anna-Claras grötsked sjönk beredvilligt, lugnt och stilla, ned i tallriken, och så sade hon:

—Var så god, jag är bara åtta och ett halvt, var så god!

Emanuel talade rätt ut i luften som till en osynlig församling:

—I går såg jag en pojke vid havet, han var högst sju år, och han hoppade på huvudet och simmade precis som vi andra.

Här kände jag att det gällde att försvara en värnlös kvinna, och jag sade:

—Märkvärdigt, jag känner alla pojkarna på ön och jag vet ingen som är sju år och kan simma. Jag har aldrig upptäckt den pojken. Han lever i skymundan, dold och gömd för alla och så, plötsligt en dag, står han på en klippa vid havet, hoppar på huvudet i vattnet och simmar som ni andra. Jag skulle vara dig mycket tacksam, om du, då du går och badar i dag, ville ta med dig min kamera och fotografera den där pojken åt mig. Vi vill så gärna ha hans porträtt att se på i ensamma stunder.

—Ta honom just när han hoppar! sade Anna-Clara, ta honom på en

femtiondedels sekund!

Varpå Emanuel tackade för maten och gick ut och tjuvrökte en cigarrett av körsbärsblad på baksidan av huset.

Men då vi blevo ensamma, sade jag till Anna-Clara:

—Det är verkligen en stor skandal att du inte kan simma—du som bott så länge här ute i skärgården.

—Jag kan simma *tre tag*, sade Anna-Clara, bara jag känner botten med fötterna.

—Du skall simma utan att känna botten. Och vi skola börja lektionerna genast!

Badhuset på ön är mycket gammalt och mycket förfallet. Isarna, vinterstormarna och pojkarna ha förstört det. Men vattnet i stora bassängen finns kvar, ehuru trappan, som leder till det, är borta. Men vi behövde ingen trappa. Vi satte bara en simgördel på Anna-Clara, och så släppte vi ned henne i bassängen allt under det vi höllo i linan, som var fäst i gördeln. Anna-Clara skrek förfärligt, och pojkarna skreko och kommenderade:

—Ta lugna tag!

—Gapa inte! Du får hela Mysingen i magen!

—Spreta inte med fingrarna!

—Ligg stilla! Du sjunker inte! Kruka!

Anna-Clara sprattlade som en ljusbrun groda i vattnet, och slutligen tog hennes fader, som är ömsint, och halade upp henne. Och så klädde hon sig, och så sprang hon i land och berättade för alla människor, som inte varit närvarande, att nu kunde hon simma. Hon hade simmat runt nästan hela bassängen och kunde alldeles säkert simma utan simgördeln också. Det skulle hon göra så fort hon fick tillfälle.

Anna-Clara fick ett tillfälle. Hon seglade i viken med pojkarna, och då hon skulle gå i land, steg hon galet och föll rätt i sjön alldeles vid bryggan. Med kläder och allt.

—Ta opp henne! skrek Emanuel.

—Vi ska se om hon kan simma! sade Karl-Olov, som inte heller ville bli våt.

Anna-Clara sprattlade och skrek och var nära att sjunka, då Emanuel nedlät sig att hugga henne i armen och hala henne ombord.

Vid middagen debatterade vi saken. Och vi kommo alla överens om att det var en stor skandal att inte Anna-Clara kunde simma. Och Emanuel sade, att nästa gång fick hon ta sig upp bäst hon kunde.

Anna-Clara teg och led som en liten flicka ofta får göra, om hon har äldre bröder. Redan från barndomen är den svenska kvinnan förtryckt av den hårde mannen.

Men för Anna-Clara kom upprättelsens dag. En dag gör hon en expedition inåt ön för att leta efter ett kilo smör till maximipris som skall finnas i ett litet torp. Det är långt att gå, men det är ny väg, ny skog och nya marker. Och nya människor, utanför den egentliga världen, utanför badorten och alla hotellen. Ensamma människor med annat liv än det Anna-Clara känner till.

Hon kommer igen på eftermiddagen utan smör men med något annat, som betyder oändligt mycket mer. Kommer direkt in till mig och berättar i ett andedrag:

—Nu finns det en ännu större skandal än mej här på ön. Vid Lilltäppan träffade jag en flicka som var *precis* lika gammal som jag, och hon hade för det första aldrig varit i Stockholm, hon hade aldrig sett en spårvagn, hon hade aldrig åkt i en bil, och hon hade aldrig, *aldrig varit på bio och sett Douglas Fairbanks!!*

Därmed är saken klar. Så länge det finns en flicka, som är så djupt sjunken att hon inte sett Douglas Fairbanks, så länge behöver inte Anna-Clara lära sig simma!

BARNET OCH DET MODERNA SAMHÄLLET.

Fröken Anna-Clara har anhållit om publicering av nedanstående uttalande i ett ämne och en fråga, som bör vara aktuell just nu, då världen och människorna, om man får tro de hoppfulla idealisterna, stå färdiga att

pånyttfödas.

Anna-Claras stil och uttryckssätt ha bibehållits i det stora hela. Att hon tagit intryck i formen av äldre förf. kan icke gärna läggas henne till last. Det är icke hennes fel, att hon föddes så sent som 1910. Hennes sätt att stava har däremot korrigerats. För det goda intryckets skull.

Det göres verkligen mycket för barnen nu för tiden. Felet är bara, att det som göres kommer från de äldre, från människor som icke veta något om ett barns liv och tankevärld, människor, som glömt att de själva varit barn och som inte vilja eller kunna påminna sig, huru de då hade det, huru de tänkte och levde.

Jag känner en pojke, som går i ett elementarläroverk i Stockholm. Han har en arg och ilsken lärare, som säkerligen har det mycket tråkigt hemma. Sådant få barnen i skolan ofta umgälla. Den läraren höll en dag en straffpredikan för pojkarna, en lång och hård predikan, med många svåra och grymma ord. Mot slutet blev han dock sentimental, som ofta inträffar med äldre personer, och sade med tårfylld stämma:

—Ja, det vill jag säga er pojkar, det är inte så roligt att vara lärare inte!

Då sträckte den pojken, som jag känner, upp handen, och då läraren gett honom lov att tala, sade han:

—Jag vill bara säga: *det är inte så roligt att vara pojke heller!*

Om de äldre ville tänka på det litet oftare! Huru behandlar man icke barnen nu för tiden! Vilka närgångenheter får man icke utsätta sig för ensamt därför att man är ett barn! En äldre träffar ett barn i en spårvagn, och strax börjar han—eller hon—med tillgjort vänlig röst:

—Vad heter den här lilla flickan? Vart skall den här lilla flickan ta vägen då? Vad heter den lilla flickans mamma och pappa? Hur gammal är den lilla flickan? Är det roligt att gå i skolan?

Svarar icke den lilla flickan på alla dessa oförskämda och närgångna frågor, anses hon ouppfostrad och blir kanske dragen i håret av den absolut främmande mannen! Tänkom oss att vi barn skulle handla på samma sätt. Att vi började i en spårvagn:

—Vart skall den här lilla gubben ta vägen då? Vad heter den lilla gubben? Tycker den lilla gubben att det är roligt att sitta och sova i verket mellan tio och tre, eller var sitter lilla gubben?

Varför skall man ha mera rättighet att störa ett litet barn i dess tankar än en äldre, som kanske inte har några tankar. Åtminstone förefaller det så ibland.

Jag har varit i familjer, där jag lagt märke till att de äldre behandlas helt annorlunda än barnen. Jag var häromdagen på middag hos min farbror. Det var kroppkakor. Det finns barn, som inte tycka om kroppkakor. Min farbrors lilla gosse hör till dem. Han vägrade också att äta kroppkakan.

—Ät kroppkakan, Per! sade hans moder.

—Nej, sade Per, helt naturligt, jag tycker inte om den. Jag har många gånger sagt, att jag inte tycker om kroppkakor, och i går sa pappa till faster Ida, att man inte mår väl av att äta det man inte tycker om. Matsmältningen rubbas.

—Barn ska äta det man ger dem! sade Pers mamma. Annars blir det ingen ordning i huset.

Per satte i sig kroppkakan *för min skull som var bjuden där och för husfridens skull*, men tant Augusta, som också var med, gömde sin kroppkaka under kniven och gaffeln, fast jag såg det!

Nu frågar jag: är det mera ordning i ett hus, när de äldre inte äta vad man ger dem? Det är väl samma kroppkaka som kommer ut.

Men jag har också ätit i ett annat hus. Det var hos farbror John. Han sade genast vid bordet:

—Om det är något du inte tycker om, så låt bli det! Låt det vara! Jag vill inte att du pinar i dig maten.

Men farbror John är ungtkarl. Han har inga barn, och är det kanske därför som tant Augusta säger, att man inte kan ha honom i möblerade rum. Men tant Augusta har heller inga barn, och varför kan man då ha henne i möblerade rum?

Här göres ofantligt mycket för barnens uppfostran, men hurudan skall denna uppfostran bli då den handhaves av äldre personer, som varit med om och även anordnat något så förfärligt som världskriget. Tror man att barnen någonsin skulle ställt till något sådant! Absolut inte flickorna! En amerikansk läkare skrev en gång: *för fridens skull en flicka*! Ack huru många små flickor skulle det inte behövas i världen för att få de äldre människorna litet fridsammare! Vi ha en stor uppgift och ett stort ansvar, vi barn, då det gäller att uppfostra de äldre.

Man säger att barn äro grymma och känslolösa och att de ha lätt att glömma. Inte äro vi grymmare än de stora och heller inte känslolösare.

Min broder Emanuel, som är 17 år, råkade ut för en olycka. En tändsticksask exploderade i hans näsa. Det är mig motbjudande att berätta huru därvid tillgick—tobaksrökning är nämligen förbjuden enligt skollagen. Allt nog, Emanuel kom hem med en näsa som var flådd. Nu skulle man tro att han togs emot med medlidande och deltagande. Så blev idet inte. Hans broder skrattade, hans moder sade: *det är straffet!* och hans fader smålog på ett sätt som gjorde att Emanuel bröt ut:

—Men tänk på att det gör ont! Den är ju flådd!!

Men ingen tänkte på det.

Dagen därpå klev Emanuels fader genom ett hål i en brygga, fastnade och skavde bort skinnet på framsidan av ett ben. Han leddes hem och mottogs med det största deltagande samt våtvärmande omslag. Familjen samlades kring hans säng i beklaganden och verop, som saktade något, då han plötsligt steg upp och åt en stor portion kräftor. Men Emanuels näsa var nästan lika röd som kräftorna....

Man kräver också att vi barn skola hålla oss till sanningen—samtidigt som en advokat och författare skriver i tidningarna och berättar att det finnes absolut ingenting i lagen, som förbjuder en anklagad att ljuga hur mycket som helst. Det är honom tillåtet. Frågan är bara om advokaten bör hjälpa honom eller ej!

De äldre människorna ha också rätt att skämta med barn, men ve det barn, som vågar roa sig med en äldre.

Häromkvällen var tant Maria hos oss. Hon stannade så länge, att det var nödvändigt att bjuda henne på en kopp te. Min yngre broder gick ut i köket, och då ingen märkte det, tog han ett stycke tvättvål och lade det på en tallrik och lät det följa med tebrickan. Tvålen såg alldeles ut som ett stycke getmesost. Tant Maria gjorde sig en smörgås, och så skar hon en tjock skiva av tvålen och lade på smörgåsen. Då hon, började tugga, reste sig min yngre broder och sade, att han måste gå hem till en kamrat för att få reda på en läxa. Men tant Maria fortsatte att tugga tills tvållöddret började sippra i mungiporna. Då gav hon tappt. Och det fordras en annan penna än min att skildra vad som sedan hände. Men då tant Maria äntligen stod i tamburen och fått på sig hatt och kappa, skrek hon med hög röst:

—*Om han gjort det med någon av sina syskon, skulle jag inte ha sagt något, men med mig, en **gammal** människa.*

Sådana äro de gamla människorna. Det är sannerligen inte roligt att vara barn nu för tiden. Och hur det skall gå för framtidens barn vet jag inte, med den uppfostran som man består deras blivande föräldrar.

ANNA-CLARAS ÖNSKNINGAR.

En dag då Anna-Clara var åtta år, sade hon:

—I min klass finns en flicka som har en ring.

—En ring på fingret?

—Ja, en riktig ring på fingret. Den är av äkta förgyllt guld och hon har den på ringfingret.

—Då är hon väl förlovad?

—Inte—hon har fått den av sin farbror.

Här inställde sig en paus, varpå jag sade:

—Så tråkigt, att du inte har någon farbror.

—Det finns väl andra än farbröder, sade Anna-Clara.

Anna-Clara fick en ring på sin födelsedag. Det kunde helt enkelt inte undvikas. Jag törs inte tänka mig, vad som kunde inträffat, om hon inte fått den ringen. Den var av äkta franskt guld och den passade på ringfingret. För den ringen glömde Anna-Clara alla sina dockor och en alldeles ny klänning. Hon glömde alltsammans för nästan hela tre dagar. Men sista dagen sade hon med en liten bitterhet i tonen:

—Nu är det en flicka till i klassen, som har en ring. Och Maud har också fått lov att få en, så nu är det inte så märkvärdigt med ringar.

Anna-Clara bar dock sin ring utan att lägga märke till den och utan att tala om

den, alldeles som äldre folk göra med sina vigselringar, så länge de äro gifta. Men en dag sprack Anna-Claras ring mitt itu. Sprack alldeles av sig själv. Franskt guld är kanske inte så starkt. Anna-Clara lade ringen i en liten ask och skrev på locket: »Till min dotter.» Anna-Clara har många sådana små saker, som äro testamenterade till hennes dotter. Tyvärr äro de allesammans litet trasiga, men Anna-Clara säger, att de bli alldeles som nya då de bli lagade.

Det året med ringen blev det jul, som det brukar bli, för snälla barn, och en dag i början av julveckan sade Anna-Clara:

—Det finns bara *en* sak i hela världen ...

—Vilken sak, sade jag.

—Bara *en* sak ...

—Det finns många saker i världen.

—Nej, bara en! Och jag har sett den i dag. Alice har den.

—Är den dyr, säger Anna-Claras moder, som vet att det kostar pengar med jul.

—Jag vet inte, vad den kostar, men om—så har jag ju pengar på min sparbanksbok.

Saken som Alice hade, var en liten vävstol, som man kunde väva riktigt på. Inte några stora dukar eller tyger, men små mattor, riktigt vackra mattor, som kunde ligga i dockskåpet.

Anna-Clara fick vävstolen till jul. Och den räddade den julen. Hon vävde band och mattor på den, blå och vita, men en dag på nyåret tog det slut alltsammans. Det gick inte längre. Det måste läggas upp en ny väv och det kunde endast göras i affären, där vävstolen var köpt. Det blev ingen ny väv, men Anna-Claras dotter är en vävstol rikare.

På våren, då solen började värma, hoppade Anna-Clara hage på en gata, där hon aldrig varit förr. Och där blev hon bekant med en alldeles ny flicka, som hon aldrig sett förut. På middagen kom hon hem varm och röd och sade:

—Nu har jag gjort en bekantskap. Jag vet inte, vad hon heter, men hon kallas för Beth och så har hon en kamera.

Jag smög mig sakta ut ur rummet, ty jag förstod vad det gällde.

Men det blev i alla fall en kamera. En riktig kamera, med rullfilm och bländare och sökare. Och det blev filmrullar i oändlighet, ty alla måste fotograferas. Alla barn i huset, alla barn i klassen, spårvagnar, hus och träd och små hundar, som sutto stilla. Och det framkallades och kopierades och köptes album och klistrades upp och så med ett slag tog det slut alltsammans.

Det var i de dagarna, då de stora pojkarna och flickorna togo studentexamen. Anna-Clara var med och tittade på vid varenda skola. Hon visste precis hur mycket blommor pojkarna fingo och vilka som gett dem. Hon kände riktigt en flicka, som tog studenten. Det var nästan lika märkvärdigt som att hon en gång fått en chokladbit av den flickan, som tog första pris i konståkning på skridskor.

Anna-Clara kände en studentska och flera av hennes kamrater hade sett då hon talat med studentskan. Anna-Clara skall också ta studenten. Hon skall bli advokat, då hon blir stor. Hon tänkte först bli tandläkare, men sedan hon fått en oxeltand plomberad, har hon absolut övergivit det yrket. Advokaterna pina inte sina medmänniskor, på det sättet.

I de ljusa vackra vårdagarna inträffade två händelser i Anna-Claras liv. Greta som går klassen *under* Anna-Clara fick en cykel, en riktig damcykel. Anna-Clara berättade nyheten så där i förbigående, dock så att en person med fin hörsel kunde ana en hel del.

Efter några dagar sade Anna-Clara:

—Två hundra kronor är mycket pengar.

—Ja, sade jag, för det kan man gå i skolan och få lära sig en hel massa saker under ett helt år. För två hundra kronor kan man få en hel mängd nyttiga saker.

—Gretas cykel kostar två hundra kronor.

—Det tycker jag inte är dyrt, om man har råd till det.

—Nej, sade Anna-Clara, det är billigt. Och så sprang hon ut och ned för alla trapporna. Hon stannade inte förrän nere i parken och där satte hon sig på ett säte och för var liten flicka, som åkte förbi på cykel, slöt hon ögonen och tänkte: två hundra kronor, det är mycket pengar, två hundra kronor, det är billigt, två hundra, kronor, det är många nyttiga saker, två hundra kronor det är ett helt år i skolan. För två hundra kronor får man en cykel!

Då Anna-Clara kom hem igen, satt hennes kusin Per-Olof, som är tio år och väntade på henne. Han hade kommit på visit utan att någon bett honom om det. Men det kunde nu inte hjälpas. Han satt där, och man måste stå ut med honom, tills han hade förstånd att gå.

—Per-Olof är här, sade jag till Anna-Clara. Gå in och hälsa på honom.

Anna-Clara ryckte till, lade handen på ryggen och svarade:

—Nej, absolut nej! Jag hälsar inte på honom!

—Varför det? sade jag. Per-Olof är en snäll gosse. Han rår inte för att han är rödhårig. Han sitter och väntar på dig.

—Jag hälsar *inte* på honom! Jag tar honom *inte* i hand!

I detsamma stod Per-Olof i dörren. Han gick fram till Anna-Clara, räckte henne sin hand och hon tog den. Men så fort det var gjort, vände hon, sprang in i sitt rum, körde huvudet bland kuddarna i sin säng och stortjöt. Det tog tio minuter innan förklaringen kom och då hade Per-Olof äntligen haft det förståndet att gå.

—Det är så, sade Anna-Clara och snyftade och grät, att man ska räkna till ett hundra studenter och den hundrade ska man knuffa till och sedan ska man se två vita hästar och så ska man möta ett rött parasoll och den första gosse man sedan tar i hand, blir man gift med. Nu har jag gjort alltihop det där och nu blir jag gift med Per-Olof! Men jag vill inte ha honom! Jag avskyr honom!

Situationen var svår och på något sätt måste den redas upp. Jag började med att försöka inge henne den förhoppningen att Per-Olof troligen skulle gifta sig med en annan.

—Nej, sade det gråtande offret, det går ju inte, för *jag* har ju tagit honom i hand och då måste ju *jag* bli gift med honom.

—Nåja, om vi då tänka oss den förfärliga möjligheten, sade jag, så finns det ju ändå den räddningen, att det inte är angivet, när du skall gifta dig med honom. Gör om alltihop med studenterna och vita hästarna och röda parasollet och tag en annan pojke i hand, så kanske du blir gift med honom först. Sen kan du ju ta Per-Olof om det blir tillfälle.

—Det är båg!1 sade Anna-Clara. Och så grät hon igen.

—Tror du, sade jag, att du skulle kunna glömma Per-Olof, om du fick en cykel?

Det blev en cykel. Naturligtvis med all den utstyrsel den skulle ha. En cykel som hela huset, ja hela kvarteret inte sett maken till. Anna-Clara levde i en himmel av lycka och glädje och något litet oro att någon förfärligt elak tjuv skulle komma mitt i natten, bryta sig in i huset och stjäla cykeln. Visserligen hade hon den låst och visserligen låg nyckeln var natt på ett särskilt ställe, men vad hjälpte det, om tjuven hade dyrkar som tjuvar bruka ha.

Anna-Clara åkte mycket på sin cykel, både inom och utom staden. Och då hon flyttade till landet, tog hon cykeln med på båten och såg mycket noga efter att den kom i land. Och då hon sedan stod på bryggan med cykeln vid sidan och kameran i handen, fanns det ingen av de små flickorna på ön, som inte tyckte, att hon var det underbaraste och märkvärdigaste i flickväg de någonsin sett.

Så gick sommaren precis så fort som den brukar gå. Och då hösten kom, flyttade Anna-Clara till staden. Som då hade hunnit bli alldeles ny och lockande igen. Gator äro i alla fall gator och tänk så många butiker det finns i alla hus. Och så mycket det finns i alla butiker.

En dag då Anna-Clara äter middag med sin fader och moder och sina bröder, säger hon plötsligt utan någon som helst föregående varning:

—I dag såg jag och Alice en liten bil på trettio hästkrafter—den var smaskens!

Då lade jag ned kniv och gaffel, vek ihop min servett, tog på mig hatt och rock, gick ut, fick fatt i en bil och for direkt till Alices pappa.

—Förlåt, sade jag, om jag stör, men skulle min herre vilja göra mig en verkligt stor tjänst?

—Gärna det, sade Alices pappa. Vad är det?

—Det finns här i staden en liten bil på trettio hästkrafter som är smaskens. Var snäll och köp inte den bilen till er dotter, ty då blir jag ruinerad!

—Det lovar jag, sade Alices fader. Det lovar jag bestämt!

Och så togo vi varandra i hand på det löftet. Så nu kan jag åtminstone vara säker för den utgiften.

BÖRA BARN AGAS?

Fröken Anna-Clara anholder om plats för följande i det aktuella ämnet. De uttalade vanvördiga åsikterna stå naturligtvis helt och hållet för författarinnans räkning.

Jag har lagt märke till att då äldre personer tala och besluta i ärenden som röra oss barn, så göra de det helt och hållet på egen hand utan att vi på minsta sätt tillfrågas. På samma sätt gå de äldre personerna till väga då de stifta lagar—de fråga aldrig brottslingarna till råds, ehuru saken ju närmast angår dem. I det fallet kan man ju förstå de äldre personerna, men varför skola vi barn behandlas som brottslingar? På ett sätt ha de riktiga brottslingarna det bättre ställt än vi. För dem är det ordentligt och noggrant bestämt hur mycket de skola ha i straff. Så mycket för stöld, så mycket för bedrägeri och så mycket för allt annat. Men då vi barn få aga så är det mycket obestämt hur mycket vi skola ha. Den saken är mindre beroende av vårt brott än av den ägande humör, temperament och tillfälliga sinnesstämning, som i sin ordning är beroende av umgänget med de andra äldre personerna.

Och hur länge bör man aga ett barn? Jag menar hur gammalt skall barnet vara för att slippa aga? Skall det ha konfirmerats? Men i en del familjer är konfirmationen bortlagd, hur gammalt skall barnet vara i de familjerna? Jag tror mig ha upptäckt att en del äldre personer aga sina barn så länge tills de misstänka att barnet möjligen kan slå igen.

Häromdagen hörde jag ett samtal mellan två herrar som tyvärr inte fäste något avseende vid min närvaro. Det lät så här:

—I dag var jag tvungen att ge min pojke stryk.

—Vad hade han då gjort?

—Jag fick händelsevis veta att han fått stå i skamvrån i skolan.

Det blev tyst och så sade den andre herrn:

—Fick han stryk för att han stått i skamvrån, så blev det ju dubbelt straff, först i skolan och sedan hemma. (Det var en mycket klok herre.)

Den andre svarade:

—Han fick naturligtvis smäll därför att han uppfört sig så i skolan att man måste ställa honom i skamvrån.

Då teg den kloke herrn och jag tänkte: Om gammalt folk inte hade så lätt att glömma, så skulle de veta att skamvrån inför alla kamrater är mycket värre straff än ris och rotting hemma. Det är nog med skamvrån.

Och så en annan sak: Man lär ha tagit bort vanfrejdsstraffet i den riktiga strafflagen, men för barnen finns det kvar—i vissa fall. Jag skall berätta en liten historia om den saken. Här slutade den bra, ty här fanns det en försyn.

Det var en gång några små gossar på 8 och 9 år som gingo i en utmärkt skola. När de gingo hem om middagarna, roade de sig med att knacka på fönstret till en liten affär, som ägdes av en äldre dam som naturligtvis blev störd av gossarnas beteende. Hon blev också mycket ond över att bli störd och satte in all sin kraft på att få tag i pojkarna. Det gick till slut. Anmälan till skolan, förhör, bekännelse och så slutade alltsammans med att pojkarna i samlad tropp tågade in till den onda gamla damen och bådo henne om ursäkt för sitt dåliga beteende. De fingo förlåtelse och så var den saken klar, trodde pojkarna. Men det var den inte. Mot slutet av terminen hölls betygskollegium i skolan och där beslöts att pojkarna skulle ha nedsatt sedebetyg för sitt uppförande mot den onda gamla damen. Pojkarna hörde det och tänkte:

Men den affären är ju slut! Vi ha ju bett om ursäkt och fått förlåtelse. Är det inte nog? Så osäkert allting är.

Nå, pojkarna fingo inte nedsatt sedebetyg—även äldre personer ta ibland sitt förnuft till fånga, om man talar vid dem på rätt sätt. Och så finns det ju en försyn.

Till slut ber jag i fråga om barns aga få instämna med den irländske författaren G. (det är mycket viktigt med G. säger doktor Goodwin) Bernhard Shaw som en gång skrev:

—Då du agar ditt barn så bör du se till att du gör det i överilning.

MIN MODERS HUS

—Säg, sade min dotter en dag, då hon var trött på att leka, hur var det då du var liten. Vad lekte du med?

—Å, med så mycket. Jag hade en stor, stor gunghäst.

—Hur stor? som en riktig levande häst?

—Nästan som en riktig häst. Och så hade jag tennsoldater.—

—Hur många?

—Jag tror det var flera hundra. Och de sågo ut som om de voro av silver allesammans, så fina voro de. Och så hade jag en stor röd boll.—

—En sparkboll?

—Nej, mycket finare. Den kunde studsas så högt, så här högt. Och så var jag klädd till indian och lekte i skogen. Jag var Buffalo Bill.

—I vilken skog?

—I min moders skog—eller det var ingen skog, det var en park, en stor, stor park, med stora träd och många, många blommor som voro så vackra, så vackra.

—Fick du plocka hur många du ville?

—Ja, så många jag ville! Och där var fruktträd med äpplen och päron.—

—Stora äpplen?

—Ja, så stora och så goda. Och så var där en damm och där lekte jag med små båtar och fiskade riktiga små fiskar och så kunde man ro i en liten båt, en riktig båt.

—Var bodde du?

—Jag bodde i min mors hus. Och det var ett så fint hus.

—Lika fint som slottet?

—Lika fint. Där var marmortrappor och ledstänger som sågo ut som guld och stora fönster med glas i alla färger. Där var stora salar med vackra möbler och ljus som strålade i stora vackra lampor. Och där var tjocka fina mattor på golven, så tjocka att det inte hördes när man gick. Och jag fick leka och göra allt vad jag ville. Det var som ett riktigt slott, så vackert och fint. Och över det lyste alltid solen.

Min dotter såg på mig med stora undrande ögon.

Vi sutto tysta ... och jag såg min moders hus. Där högt uppe på berget, där nässlorna växte vid vägen, där rusiga män och kvinnor skrålade om nätterna, där slaktarehundarna tjöto och skällde, där svordomen var bön och käppen tal, där tårarna torkat och där hjärtana frusit. Där låg min moders hus, på hatets berg i onskans dal.

HENNES BRÖDER

EMANUEL.

Barn är något förtjusande. Jag har ett litet barn som är två och ett halvt år gammalt. Det är förtjusande. Det är en gosse och heter Emanuel, och i söndags for jag med det i elektrisk spårvagn från Djursholm. Vagnen var full av gamla förståndiga människor, som alla smålogo vänligt åt det lilla barnet. Det lilla barnet satt alldeles tyst och såg noga på alla passagerarna. En i taget och trettio sekunder åt varje. När vi hunnit till Sveavägen, hade Emanuel upptäckt vagnens tjockaste herre. Han satt längst upp i högra hörnet, och Emanuel blev mycket glad, då han fick se honom. Han såg honom rakt i ögonen och sade högt och tydligt:

—Tjocka farbror!

Det gick ett synnerligen glatt leende genom vagnen och den tjocke herrn blev blodröd i ansiktet. Emanuel såg endast leendet och han fortsatte:

—*Farbror mycke tjock! Tjocka farbror!*

Leendet som gick genom vagnen blev ännu gladare, men Emanuels moder nöp Emanuel i benet och sade:

—Små gossar ska inte tala högt. Små gossar ska vara tysta. Emanuel blev tyst och den tjocke herrn gav Emanuels moder en blick full av förakt.

Vi voro vid Stocksund, när Emanuel fick se vagnens äldsta dam. Hon satt mitt på bänken och var mycket gammal. Emanuel hade aldrig sett något så gammalt. Han såg på henne länge, och då han märkte, att hon putsade sin näsa, sade han:

—*Gamla tant inte peta näsan!*

Nu skrattade hela vagnen—konduktören mest—och Emanuels moder sade:

—Så får Emanuel inte säga! Emanuel skall vara tyst!

Emanuel kunde inte förstå detta. Själv var han förbjuden att peta näsan, varför fick då gamla tant göra det? Få gamla människor göra det, som små gossar inte få göra? Emanuel vände sig till sin fader och sade:

—Emanuel också peta näsan!

—Nej, sade Emanuels fader, det får icke Emanuel göra. Ingen människa får peta näsan. *Inte gamla människor heller!*

Det blev alldeles tyst och stelt i vagnen, och Emanuels fader fick två vilda blickar från den gamla tanten och Emanuels moder.

Emanuel förstod att stämningen var tryckt. Han ville göra något för att höja den. Han ställde sig upp på soffan, såg ut genom fönstret och sade:

—Ävla väder i da!

Det uppstod en egendomlig rörelse. Emanuels fader och moder blevo i hög grad förlägna och allas blickar sade:

—Detta är en mycket illa uppfostrad gosse. Hans fader och moder äro dåliga människor, som lära sitt barn sådana fula ord. Samtalstonen i familjen är synnerligen dålig.

Emanuels moder, som satt vid förtvivlans brant, nöp Emanuel mycket hårt i benet och sade:

—Så får Emanuel *aldrig* säga! Det är mycket fult!

Passagerarnas blickar sade:

—Det är så dags nu att säga ifrån! Det skulle ni ha gjort hemma!

Emanuels fader, som såg detta, blev het och sade högt:

—Gossen förstår inte, vad han säger. Någon dålig människa har lärt honom att säga så.

—*Det är hans fader som lärt honom!* sade alla blickarna.

Fadern vände sig till barnet och sade:

—Emanuel får inte säga ävla väder. Det är mycket fult. Pappa säger aldrig så.

Vagnen var vid Östra stationen. Fadern, modern och barnet gingo ur, och då Emanuel gick genom vagnen, skrek han högt:

—Inte säja ävla väder! Inte säja ävla väder! Inte säja ävla väder!

Passagerarna sågo ut genom fönstren och försökte tänka på något annat, men den gamla tanten sade:

—Krökes i tid, det som krokigt skall bli! Så nu är Emanuel krökt!

S.S.U.H.

Emanuel är 14 år och går på gymnasiet. Han är längre till växten än sin moder och då han blir arg och talar högt hör man att han är i målbrottet.

Vid den tiden kommer han en dag till mig och säger:

—Kan jag få 75 öre?

—Till vad?

—Till inträdesavgiften i S.S.U.H.

—Är det någon ny idrottsförening?

—Nej, det är Sveriges Studerande Ungdoms Helnykterhetsförbund.

Jag sjönk ned i en soffa.

—Sveriges Studerande Ungdoms Helnykterhetsförbund. Då jag var så gammal som du hade jag nästan aldrig 75 öre och längtade jag efter dem så inte var det till Sveriges Studerande Ungdoms Helnykterhetsförbund.

—Ja, tiderna förändras, svarade Emanuel allvarligt.

Jag gav honom pengarna och önskade honom lycka i den nya föreningen.

Det var middag. Min vän, som var min gäst, tog en sup till smörgåsbordet och

jag gjorde honom sällskap. Vi skålade som karlar, sågo varandra i ögonen, och kastade ned den förfärliga drycken. Då det var över, mötte jag Emanuels blick. Den sade ingenting särskilt, men över hans huvud såg jag i luften fyra lysande bokstäver: S.S.U.H.

Till desserten drucko vi ett lätt portvin. Anna-Clara kom och viskade:

—Får Karl-Olof och jag litet Muscatelle?

De fingo några droppar i små, små glas. Men Emanuel vägrade och rodnade då jag bjöd honom. Karl-Olof smålog på ett sätt, som gav honom obehaget av ett kok stryk då bröderna litet senare blevo ensamma i barnkammaren.

Efter middagen drucko vi kaffe och min vän drack ett glas punsch.

—Skall du inte ha?

—Nej, svarade jag, ty jag hade just då ingen lust på punsch.

Emanuel hörde det och då min vän gått, kom han till mig och sade:

—Pappa får naturligtvis dricka hur mycket pappa vill. Pappa är ju inte medlem av S.S.U.H.

I detta ögonblick gjorde jag det enda som kunde göras. Jag tog hans hand, tryckte den och sade:

—Tack—tack!

En stund senare föll det mig in, att det inte alltid är vi äldre människor, som äro de överlägsna.

KVINNAN.

Det är ännu icke utrett varför bröder alltid slåss och gräla. Många försök ha gjorts att finna anledningen till att just dessa bröder alltid kommo i gräl och vilt slagsmål. I enskilda fall har man funnit orsaken, eller trott sig ha funnit den, då den plötsligt givit rum för en ny och svävande förklaring av det hela.

Under många år började striden redan vid uppstigandet på morgonen och fortsatte under hela dagen för att kulminera vid sängdags. En morgon hände det att magasinsfrun i kvarterets hörna kom utrusande på gatan, stannade de två bröderna och sade:

—Mina kära gossar, hur står det till i dag? Vad har hänt? Ni slåss ju inte! Ha ni verkligen blivit vänner?

Pojkarna sågo generade ut, och då de kommo utom synhåll för den vänliga frun röko de ihop igen med stärkta krafter efter en kort och pinsam vila.

Karl-Olof är familjens elegante herre. Han ägnar lång tid åt sin toalett. Hans hår är omsorgsfullt benat och kammat samt fullt av stulen kosmetik och hårvatten. Man känner honom komma på långt håll. Den doft han sprider, påminner lätt om en andra klassens rakstuga i en mindre småstad.

I halsduken bär han gärna någon kråsnål och på sommaren har han ofta, framför allt på aftonen, en nyponblomma i blusen. Till denna elegans hör även vita, nypressade byxor och en kort käpp som bäres lätt och lekande i högra handen. Så utstyrd går han till societetssalongen, där han med stor överlägsenhet och elegans dansar one-step och boston med de sötaste och finaste flickorna på ön.

Emanuel står i en dörr och flinar.

Astrid är 10 år. Hon har ljust hår, blå ögon och en näsa som är mera pikant än vacker. Hon vill gärna dansa med Karl-Olof och hon möter honom på vägarna så att det ser alldeles tillfälligt ut. Och så skriver hon brev, små lustiga brev som Emanuel hittar och läser upp högt för hela familjen och för alla andra som vilja höra på.

Astrid börjar så småningom besvära Karl-Olof. Man pikar honom för henne och man drar sig inte för att insinuera att de rent av skulle vara förlovade.

Karl-Olof börjar uppträda kyligt mot Astrid. Han gömmer sig då hon kommer och han undviker att dansa med henne på Societen.

Emanuel lägger märke till allt detta, och vid en frukost säger han i en ton som illa döljer mycken list och ondska:

—Jag tycker att du är så elak mot Astrid. Hon är en riktigt snäll flicka.

Karl-Olof svarar inte. I det längsta vill han behärska sig.

Emanuel går vidare:

—Jag tycker hon är dum som bryr sig om dig—för resten spelade hon tennis med Tage i går.

Då är det färdigt. Karl-Olof rusar upp. Stolar åka över golvet. Dukar dras ned, väggarna darra och rutorna skallra. Tjut och vrål. Då öppnas plötsligt dörren och en liten söt flicka med ljust lockigt hår, blå ögon och en näsa som är mera pikant än vacker, står plötsligt mitt i rummet.

Karl-Olof får se henne. Hon är upphovet till allt ont—hennes fel är alltsammans, och han skriker åt henne allt vad han orkar:

—Du jänta, vad vill du här? Ut med dej! Kan jag inte få vara i fred för dej—här jag rört dej, vad?!

Då drar sig Astrid diskret tillbaka och med högst allvarlig uppsyn går hon sakta ned mot hamnen.

Det blir kväll och det är dans på Sossi. Utanför skymmer sommarkvällen och fjärden ligger blek och stilla. Där inne i det stora stenhuset dansar ungdomen i takt med musiken från det ostämnda pianot. De små flickorna ha sina bästa klänningar och pojkarna äro nakna om de bruna halsarna i vita sjömansblusar. Små fötter trippa och hasa över det glatta golvet. Alltsammans är högst allvarligt och värdigt, precis som på en riktig bal. Runt väggarna sitta de lyckliga mödrarna och ute på verandan stoja de unga herrar som förakta dansens enkla nöje.

I små mjuka vågor som stiga och falla och bli till en bränning i vitt går dansen där inne, i ett, i ett, då plötsligt något händer, som bryter harmonien, och som kommer pianisten att vända sig på stolen och se efter vad som är på färde. Man trängs i en grupp vid dörren till terrassen, och ur den gruppen tumlar fram en pojke, varm och röd, icke av dans och lek, utan av sårad manlig stolthet, kränkt i djupet av sitt unga hjärta. Kamrater ta emot honom, man frågar och undrar: vad är det? Och han svarar:

—Det var hon, Margit! Jag kom fram och bockade mig och bjöd opp henne och då svarade hon:

—*Jag dansar inte med småpojkar!*

—Åååååå—och sen??

—Jag tog naturligtvis och gav henne en smocka! Det var väl rätt, när hon var mallig! Hon är bara 15 år!

—Att du kunde göra så, säger en flicka, och så tillägger hon: tycker ni det är rätt, ni andra?

Men ingen av pojkarna svarar, och han som saken gäller, vänder bara helt om, kör händerna i fickorna och lunkar ensam hem.

Där inne går dansen vidare, par om par, i glidande rytm och våg. Där trippa de små flickorna i sina svarta skor och vita strumpor och där dansar Karl-Olof med den stackars föraktade, förskjutna Astrid. Över deras ansikten ligger det djupa högtidliga allvar som stunden kräver.

Men i en dörr står Emanuel och flinar.

EMANUEL GER EN LEKTION I HISTORIA.

Emanuels bror, som är 11 år och går i andra klassen, kom hem med anmärkningsboken full av varningar. Emanuels moder gick på föräldramöte—fadern är för feg för sådant—och fick veta av klassföreståndaren, att gossen skulle behöva hjälp med sina läxor. Man funderade på att ta en informator, och gossens far, som är snål, föreslog, att moster Amalia skulle ägna sina eftermiddagar åt Karl-Olofs uppräckning.

Inför detta skräckinjagande perspektiv sade Emanuel:

—Jag skall läsa med honom! Jag kan mycket väl förhöra hans läxor, jag har så god tid!

Sålunda kom det sig, att Emanuel denna dags eftermiddag började sin första lektion. Fadern, som satt i rummet utanför, har berättat händelsen på följande sätt:

Emanuel sätter sig i soffan, lägger ena benet över det andra och säger med allvar och värdighet:

—Nå, vad har du för läxor tills i morgon?

Karl-Olof tar det hela mycket glatt och svarar rappt:

—Tyska och historia.

Läraren fortsätter:

—Har du fått varning i historia?

—Nej.

—Då ska vi se, vad du kan där. Vad har du i läxa?

—Erik den fjortonde.

Läraren lägger ned benet, som blivit trött, och säger:

—Har du någon tjång? (Tjång är namnet på en ny sorts karameller.)

—Nej.

—*Ta hit tjången!*

Lärjungen nödgas ta upp en tjång ur byxfickan. Magistern sätter i sig den, och så börjar lektionen:

—När levde Erik den fjortonde?

—Från 1560-1568.

—Vad menar du med det? Var han åtta år, när han dog?

—Det står i boken.

—Nej, det står, att han *regerade* från 1560 till 1568. Säg om!

—Var inte mallig. Jag ska säga dej, att i går spelte Östermalms fyra mot Elementars femma och dom fick spö.

—Det var lögn!

—Fråga Nilsson!

—Vad var Erik för konung?

—Han var tokig.

—Han var en *svensk* konung. Säg om!

—De ä väl klart, att han var svensk!

—Vad hade Erik?

—Vad han hade?

—Ja.

—Inte vet jag.

—Han hade ett besynnerligt lynne. Vem var det, som stod i målet för östermalma?

—Det var Wallin.

—Det var lögn. Han ä sjuk!

—Fråga Nilsson!

—Nå vad gjorde Erik med sitt lynne?

—Han förvärvade det genom dryckenskap och andra laster.

—Det var rätt. Var förvärvade han det?

—På Stockholms slott.

—Nej, han gjorde det i sällskap med dåliga personer. Du kan ingenting. Ta hit en tjång till!

Tjången kommer, ehuru icke tvångsfritt.

—Nå, vad var det, som kom efter ruset?

—Göran Persson.

—Nej, efter ruset kommo stunder av samvetsqual och ångest. Du kan inte ett dugg! Hur många mål gjorde östermalarna i går?

—6 mot 4.

—Det var lögn!

—Fråga Nilsson!

—Vad var Göran Persson? Och vad underblåste han?

—Han var bördig från Västmanland och underblåste Eriks hat mot adeln och stormännen.

—Det var rätt. Vad var han mer?

—Arbetsam och duglig samt fylld av ett avundsam hat mot dessa.

—Jaha. Vad gjorde nu Erik?

—Han dödade Sturarna.

—Vilka Sturar?

—Samt den yngres sonsöner.

—Vad hände då?

—Han blev förgiftad och avsåde sig därpå kronan samt ingick äktenskap för att reta adeln med Karin Månsdotter, som sålde nötter på Stortorget, för hon var dotter till en fångknekt och tjugade honom genom sin ovanliga skönhet. Hon var god och fick en gård i Finland.

—Det är rätt.

Läraren gör en paus och säger därpå för att få en sammanfattning av läxan:

—Vad kallas i historien det, som Erik gjorde med Sturarna?

—Vilke då?

—Han dödade ju Sturarna. Vad kallas det i historien?

—Halshuggning.

—Nej! Tänk efter ... Sture ... Nå?! *Sture* ...

—Stureplan.

Här hördes en bok smattra mot något hårt, kanske ett huvud. Därpå ett tjut. Så en ny smäll och en dunk. Därpå lät det som möbler fallit ikull. Ett nytt tjut. Så tyst.

Och dagen därpå fick Karl-Olof varning även i historia.

MITT ÄKTENSKAPS VÄL.

Karl-Edvard är 5 år. Han vet en hel del och det han inte vet, tar han snart reda på. Frågan om döden har han redan lämnat. Han funderade länge på hur det kom sig att människor, som stoppades ned i jorden, kommo upp i himlen. Men så lade han det problemet bredvid automobilen och spårvagnen, som gå utan att någon drar dem. Och nu besvarar döden honom icke vidare.

Han har börjat tänka på något annat.

Häromdagen kommer han in till mig där jag ligger med händerna under nacken och tänker. Han stannar i dörren och säger:

—Pappa, jag ville fråga om en sak.

Då slutar jag upp att tänka och frågar:

—Vilken sak?

—Ä de sant att mamma telefonerade efter mig, när jag föddes? När storken kom?

Jag är en modern man. Jag ljuger icke för barn. Men så tänker jag: han är för ung. Och så säger jag:

—Jo, mamma telefonerade. Hon sa till om en tjock pojke och då kom du.

—Och så sa hon till om en smal en, och så kom Karl-Olof?

—Ja, då kom Karl-Olof.

Han går ut igen och jag fortsätter att tänka. Det regnar där ute på gatan och från Gärdet hör jag en automobil surra.

Då öppnas dörren igen och Karl-Edvard kommer in. Han går rakt fram till mig och säger kort och allvarligt:

—Pappa, jag är så ensam där ute i salen. Karl-Olof har gått och lagt sig och jag har så tråkigt—kan vi inte be mamma ringa på efter en pojke till?

På den punkten står saken.

PROLOG TILL SKOLUNGDOMENS TÄVLINGAR.

EN INTERIÖR FRÅN EN FAMILJ MED MODERNA BARN.

De börja i dag. I min familj ha de börjat för längesedan. En dag säger Emanuel:

—Nu ska vi börja träna på Östermalms idrottsplats. Landsorten ska ha smörj!

Emanuels moder fick sitta uppe om kvällarna och sy löparebyxor, och om middagarna låter samtalet så här:

—Vad har ni för läxor till i morgon?

—Historiageografibiologidetkanjag alltihop, men i går var Dahlérus fin.

—Vem är Dahlérus?

—Han blir säkert tvåa på hundra meter.

—Haha, skrattar Emanuels bror, aktare när Östermalmarna komma!

—Ät hårt bröd! säger Emanuels moder.

—Det är ingenting med Östermalmarna!

—Ha vi inte Andersson på 60 meter, va? Och Hedly? Va?

—Vi ä bäst av seniorer—bröderna Zätterström ha sprungit under rekordet!

—Ät hårt bröd! säger Emanuels fader.

En dag kommer Emanuels broder:

—Jag måste ha 25 öre!

—Du fick 30 öre i går till ett ritblock, du fick 60 öre i förrgår till skrivböcker, du ruinerar mig! Varför ska du ha 25 öre?

—Jag ska anmäla mig till stafettlöpning på 300 meter. Nilsson är för tung.

Han får 25 öre. Dagen därpå rusar han runt i alla rummen och letar efter något. Ingen vet vad. Jag stannar honom i serveringsrummet och frågar:

—Vad söker du?

—Emanuel har gömt mina löparebyxor! Han har gjort det för att vårt lag inte ska vinna över deras! Jag *måste* ha tag i dom!

Emanuel svär på att han inte sett byxorna.

Emanuels moder får sy ett par nya byxor.

När de äro färdiga, säger han som skall ha dem:

—Jag måste ha 55 öre!

—Du fick 25 öre i går och 60 öre i förrgår, varför ska du ha 55 öre i dag?

—*Jag ska väga Nilsson!*

—??????

—Han vill vara med i vårt stafettlag, men jag vet att han väger mer än 35 kilo. Nu ska vi väga honom i simhallen! Jag är säker på att han väger 2 hekto för mycket.

—Kan inte Nilsson vägas på vågen på Valhallavägen?

—Man kan väl inte klä av honom naken på Valhallavägen! Han ska vägas i simhallen!

Hela huset går nu i en oerhörd spänning hur det hela skall avlöpa. Ska stockholmarna vinna över landsorten? Ska Nya Elementar klå Östermalm och ska Wahlberg från Jakob klå Andersson från Östermalm.

Jag har funderat på att skänka ett pris till den gosse som icke springer, icke hoppar, icke kastar spjut eller diskus, som aldrig talar om idrott, som sitter hemma vid sina läxor och går till sängs klockan halv 8. Jag vill inte ge honom pris för hans dygders skull, men för hans originalitet. Jag skulle vilja se hur han ser ut.

Emanuels syster, som bara är 5 år, är dock rätt oberörd av det hela. Men en dag frågar jag henne:

—Ska du inte också vara med och tävla?

—Nej, jag får inte för en som heter Låftman—

Till och med hon!

BREV FRÅN EMANUEL.

Det är nu förfärligt länge sen jag skrev någontag i tidningarna så när pappa bröt påsten i dag och sa att nu vill julstemning ha en historia för snart är det jul (få se vad man får i år) så tänkte jag att jag skulle skriva en sak såsom inte *föräldrarna* (ett bussigt ord hahaha) behövde veta av fast historien är alldeles sann utom vad beträffar själva romantiseringen såsom man mycket väl har lov att göra när man författar för till exempel inte är det sant vad som står i Nils Holgersson som vi läser i skolan för inte kan en grabb sitta på en gås och flyga över Sverige så det har författarinnan Selma Lagerlöf smäckt.

(Nytt stycke) (Och så ska de vara stor vacker stil och små prickar här och där så publiken kan tänka någontag själv också säger pappa.)

Det var i höstas och vi hade nyss flyttat in från landet, där vi hade bott på sommaren på Utö i en stor villa med 6 rum fast de bodde en fru och hennes dotter ovanpå så att vi var ändå som alldeles ensamma och kunde gå och bada när vi ville men jag gick i badhuset för det är kul och tji bång att hoppa från bron och när vi kom till stan skulle det bli flygvecka på gårdet och då sa pappa nu får Ni roligt pojkar och se på Cederström och dom andra som flyger och alla grabbarna i vårt kvarter som Karl-Olof springer runt på 2 minuter och 26 sekunder för jag tog tid när vi hade våra olympiska spel fast han blev hindrad av Gösta i hörnet då började alla grabbarna att göra flygmaskiner av papper som gick *ganska* högt fast min som är en modell av Bleriå om man satte en motor i den nog skulle gå högt fast den nog skulle falla för motorn blir för tung säger farbror Carl som är mallig för att han har en motorbåt som går *med* ro säger pappa hahaha (Sätt streck mellan hana) Och så en dag kom det stora låran och i den var flygmaskinerna som dom skulle flyga med under flygveckan och där började en polis att gå på gårdet och alla grabbarna var nere och tittade och så satte dom upp en *hanngr* alldeles utanför oss fast det var nedanför för vi bor tre trappor upp och i den satte dom in en flygmaskin som var *monoplan* för den såg ut som en fågel och inte såsom en galaschhylla såsom dom andra gör jag minns Cossik när han var här för han hade en apa på hyllan (det här kan tas bort för *publiken* kanske inte minns Cossik fast han var väldigt lugn när han flög och låg och såv strax före så då fick väckan först.)

Och så stog alla människor hela dagarna och tittade på hanngraren och talade om flygveckan och om vinden och det där såsom dom alltid skall tala om för att vara *malliga* och så en mårron så hörde vi någontag som snurra och då hoppa vi upp ur sängarna allihop fast Karl-Olof vakna inte och så sprang vi till fönstre och då var dom ute med maskin och prova motorn för att se om den gick och propellern snurra med femton hundra slag för det gör den på en minut och den

går så fort att det var en ryss som var dum och försökte stanna den *med handen* och hans arm kom bort.

(Nytt stycke)

Och när dom hade provat motorn så satte de in maskinen i hanngaren igen och då gick alla grabbarna men jag stanna kvar och så kröp jag in i hanngaren i en springa på baksidan och då stod *mekanikern* där och han talade med en löjtnant och så sa han det är mycket enkelt man sätter igång motorn så här och så för man ratten åt sig när han vill öpp och sen för man den från sig när man ska ner fast inte för hastigt! för då slår man i och går sönder. Jaså sa löjtnanten det var intressant men jag kröp ut och när jag kåm opp på gatan så kåm Gösta och Anders och så kom vi överens om

SAKEN

och så gick vi in på våran gård in i velesipedstallet och där tummade vi på att inte säga

ett ord

till någon levande varelse och så bestämde vi *signalen* eller *tecknet* så att vi visste var vi skulle mötas och sen gingo vi hem och jag sade inte ett ord till Karl Olof eller någon fast dom nog gärna skulle velat veta det.

Kap. 2.

På kvällen gick jag och lade mig som vanligt och mamma var inne och sa gonatt och jag kröp under täcket och låssades sova fast jag inte gjorde det för att Karl-Olof inte skulle märka något och sen låg jag vaken fast det var rysligt svårt men Karl-Olof jålpte mej för han talade i sömnen och skrek till var femte minut för han drömde väl om Texas Jack som han läser om kvällarna och när klockan blev ett så steg jag opp och kledde mej sakta och smet mej ut i mörkret och när jag kom i farstun så stod fabrikörens Beda och flörtade med en gadist men då hosta jag till och då sprang hon in i köke och gadisten smet opp i vind och då kom jag ner i andra trappan och där stod direktörens Agusta och flörtade med en gadist till och så hosta jag igen *med samma resultat* fast gadisten höll på att springa ikull mej i trappan och så kom jag ner på gården där jag ställde mej bakom källardörrn som alltid är öppen och började *jama* för det var tecknet och

då kom Gösta och Anders fram ur velisipedstallet där dom hade setat och ventat en hel kvart för deras klåckor gick inte rätt. Och så kom vi ut på gatan. Där var alldeles mörkt. Då det är spännande skall man skriva korta meningar. Inte ett jud hördes. Annat än stormens tjut i vederflöjlarna. Vi kommo ned på Gärdet och smögo oss sakta fram till hanngaren. Mörka moln foro på himlen.

Det var bitande kallt. Marken knastrade under våra fötter.

En ensam lykta lyste i fjerran.

En hund skellde vemodigt.

Jag gick in i hanngaren och kom ut och sade:

—Vakten sover som en stock.

Så lyfte vi opp skynkena försiktigt och så drogo vi ut maskinen på marken, den var mycket lätt att dra ut alldeles som en velisiped och vakten sov hela tiden. Och så ställde vi maskinen på landsvägen och vände propellen mot vind *för det är bäst att gå upp mot vind* och så gick jag opp och satte mig i apparaten och Gösta och Anders höllo i där bak och så sade jag när jag lyfter handen så slepper ni! alldeles som Cederström gör. Och så satte jag i gång motorn så den började snurra som mekanikern sagt och den bullrade alldeles förfärligt och innan jag visste ordet av hade Gösta och Anders släppt av där bak **och jag flög i väg.**

Jag drog åt mig ratten och så steg jag opp i luften jag var alldeles lugn fast jag inte gjort det förut och jag tenkte det här är ju ingenting det var som att sitta i en stol alldeles säker och jag flög fram mot skogen.

Solen steg upp i öster och förgyllde med sina milda strålar den omgivande trakten. Jag steg högre och högre i den eterblåa luften (det här har jag knyckt ur en 25-öresbok) och snart hade jag jorden jupt under mig. Jag hörde bruset av det analkande havet och då beslöt jag mig för att vända. Sakta förde jag ratten åt venster och vende inåt Gärdet. Jag flög mot staden igen och då förde jag fram ratten och sjönk sakta mot jorden alldeles bredvid hanngaren där Anders och Gösta tog emot mig och hurrade när jag steg ur och vakten sov fortfarande jupt fast maskinen hade bullrat så förfärligt. Då ställde vi in maskinen igen och gick hem och så skildes vi vid porten och tummade på att inte säga ett ord till någon och när jag kom i första trappan så stod grosshandlare Hansson där och öppnade sin dörr och hade kängerna i hand och sade *tysst! tysst!* och så gick han in för

att inte frun skulle vakna. Men jag gick opp och då var Karl-Olof vaken och frågade:

—Vem var det som flög?

—Det var jag sa jag men då skratta han och somna igen och inte förrän nu har jag talt om historien och den är sann från början till slut.

Emanuel.

Tillägg:

De ä lögn alltihop för jag har läst det. Och fast Emanuel säger att pappa har sagt att en historia inte behöver vara sann bara *låta* som den voro sann. Men jag har läst om Georg Wassington han *kunde* inte ljuga och det kan inte jag heller.

Högaktningsfullt

Erik

Emanuels bror.

KONFEKTPÅSEN.

Jag hade nyss gått till sängs och skulle just släcka ljuset, då jag hörde det knarra i trappan från övre våningen. Så knackade det på dörren och jag ropade: stig in.

Emanuel stod på tröskeln i sin långa vita nattskjorta.

—Hur är det, sade jag.

—Jag har legat och tänkt på en sak, som jag vill fråga om.

Emanuel såg mycket allvarlig ut. Han lutade sig mot dörrposten och sade med långsam och litet högtidlig röst:

—Om en pojke går med en flicka på en teater eller en biograf och han har en konfektpåse, ska han då ge henne hela konfektpåsen eller ska han bara bjuda henne ur den? Astrid säger, att han inte är korrekt, om han inte ger henne hela

påsen.

Jag log och tänkte: Nu äro vi där. Sjutton år och det börjar, gentlemannens plikter. Ögonblicket är inne, det ögonblick i en mans liv, då han förlorar sig själv och blir en kvinnas tjänare och slav.

Jag sade:

—Du vill helst ge henne en bit i taget, vilket ju är det riktiga, men naturligtvis skall du ge henne hela påsen. Du måste göra det och du bör vara glad, att det bara är en konfektpåse.

Det föll mig något in och jag tillade:

—Har du frågat din mor om saken?

—Ja, sade Emanuel och såg rätt ut i luften, hon säger, att jag bör ge henne hela påsen och att en gång kommer jag att ropa på konfektpojken, köpa en påse till och sen smita ut i kaféet och lämna henne ensam med konfekten hela mellanakten.

Det blev tyst, och så sade jag:

—Naturligtvis har din mor rätt. Hon har alltid rätt, ty hon är kvinna—liksom Astrid.

Vi sågo på varandra och i den blicken låg allt det goda och vackra samförstånd, som rått mellan världens alla män från urminnes tider.

—God natt då, sade Emanuel och så försvann hans långa smala fötter genom dörröppningen.

Jag släckte ljuset och beredde mig att somna, då det knackade i den tunna brädväggen och jag hörde Anna-Claras gälla flickröst:

—Jag har hört alltihop vad ni har sagt! Varför ska den där Astrid ha en hel påse konfekt, när jag bara får en sån liten, liten bit?

Livet är fullt av underbara frågor. Man reder sig bäst genom att icke försöka besvara de värsta. Och därför ropade jag tillbaka:

—En flicka, som är så liten som du skall sova så här dags på natten. Tyst nu.

Och så blev det tyst.

Men när Anna-Clara en gång blir sexton år, får hon alldeles säkert en hel påse konfekt och inte bara en liten bit. Men den påsen får hon *aldrig* av Emanuel.

ANDRAS BARN

HERR STEN.

Min dotter har en lekkamrat som också är hennes fästman. Hon erkänner det icke själv, men då hon går med honom på gatan, i vårsolen framför huset, ropa alla barnen i bostadshuset:

Fästmö och man kysste varann högt upp i skorsten med viskan i hand!

Jag ligger i fönstret och hör sången, som är avsedd att vara en nidvisa, och jag tänker: vad tiden ändå står stilla trots allt som händer—precis så sjöng man om mina öron, då jag kom hand i hand med min allra första väninna. Och det är så många år sedan.

Bostadshuset kallas så därför att varje våning äges av sin hyresgäst, som därför betalar en rätt liten summa om året. Hyresgästerna bilda en förening om huset. De äro allesammans hyggligt folk och deras barn äro icke sämre—men heller icke bättre än andra. De barn som sjöngo smädevisor över min första kärlek bodde icke i Bostadshus—de voro lika grymma ändå. Hyresbeloppet är tydligen icke det avgörande för karaktären.

Min dotters lekkamrat heter alltså Sten och är 6 år på det sjunde. Detta *på det sjunde* är mycket viktigt annars kunde man ju tro att han bara vore 6 år.

Sten är en vacker pojke, men han är icke så bildad som min dotter, ty hon har redan börjat skolan. Sten bor i huset och hans förmiddagar äro dystra. Han har då ingen att leka med. Han tittar ut genom fönstret på det gråa gårdet där snön håller på att smälta. Där finns inga barn den här tiden. Han är trött på sina leksaker och det är ännu tre långa timmar tills Anna-Clara kommer från skolan.

Men han går ändå upp till oss. Då jag öppnar dörren, står han i förstugan och frågar:

—Ä Anna-Clara hemma?

—Nej, säger jag, hon är i skolan.

—Jaså, säger Sten, och så stå vi där.

—Stig in ändå, säger jag, och se hur vi ha det!

Så har det gått till många gånger. Jag börjar bli litet högfärdig, ty jag tror, att det är mig han söker fast han säger, att det är Anna-Clara.

Han sätter sig i den gamla björksoffan och ser mycket allvarlig och tänkande ut. Det är som han letade efter ett samtalsämne. Inte kunna vi tala om vädret, det är för banalt, jag ser att han längtar hem, men så kommer det som gav uppslag till denna berättelse. Detta med lampan.

Det är en lampa av koppar, gjord av en ung konstnär, en stor vid ring, som är fäst vid tre grova kedjor, som löpa rätt ned från taket. På ringen, som uppbär de elektriska lamporna, har konstnären hamrat en lustig serie bilder. Det är ett förhistoriskt djur, den s. k. Urhunden som sluppit lös och som framför sig, runt ringen, jagar en hel del människor, som en gång tillhört dagens krönika. Man känner väl igen deras ansikten och figurer. Där är den radikale politikern, musikern med den kala hjässan, hovpredikanten, teaterdirektören och den en gång mäktige polischefen. Runt ringen löpa de, förföljda av det hemska vidundret med det öppna gapet.

Sten tittar rätt på lampan som om han aldrig sett den förut och så säger han:

—Får djuret inte tag i dom?

—Nej, säger jag, de springa undan.

—Ja, men när de stanna!

—De stanna inte, de bara springa.

—Ja, men bli de aldrig trötta?

Jag blir intresserad. Något försiggår.

—Vad menar du, säger jag.

Han blir ivrig och så svarar han:

—Han måste ju få tag i dom och äta opp dom, för inte orkar dom springa i evighet!

Nu börjar jag förstå honom. Nu gäller det att gå försiktigt fram så att vi inte falla.

—Tycker du att dom springer? säger jag.

—Ja visst springer dom.

Jag letar fort fram en låda med fotografier över allt möjligt som jag själv tagit. Där är också en fotografi av några hästar på en kapplöpning. Jag visar honom den och säger:

—Ser du att hästarna springa?

—Inte! svarar han.

Då är jag på det klara med saken. Jag skulle kunna säga till honom:

—Olyckliga barn. Du har utan att veta det upptäckt konsten. Denna bild på lampan rör sig, lever, därför att en konstnärs levande hand och hjärna gjort den, men hästarna på fotografien stå stilla, ty kameran är död. Konstnären har återgett en hel rörelse, då kameran blott kan ge ett moment av en rörelse.

Men detta är för lärt. Det går inte. Jag ringer upp konstnären som gjort lampan och så säger jag:

—Käre vän, du måste hjälpa mig med en sak. Här är en ung man som fått se din lampa och nu vill han nödvändigt veta vilka som tröttna först, de löpande människorna eller den vilda Urhunden.

Konstnären tror, att jag driver med honom, och så säger han:

—Hälsa och säg att de tröttna aldrig. De komma att springa i evigheters evighet så länge kopparn håller!

Jag skall just berätta detta för min gäst, då min dotter kommer inrusande direkt från skolan. Då hon fått av sig kappan och mössan och slängt böckerna på kistan i tamburen, tar jag fram henne till lampan och säger:

—Hur tror du att det går med de här gubbarna? Tror du Urhunden får tag i dem till slut? Sten tror, att han kommer att äta upp dem en vacker dag. Vad tror du?

Anna-Clara såg på oss bägge så nedlåtande som endast en kvinna kan se på två dumma karlar och så sade hon:

—Usch, vad ni ä dumma. Dom ä ju inte levande—de ä ju bara som dom föreställer!

Då drogo vi oss tillbaka mycket generade och jag tänkte:

Min dotter saknar all konstnärlig begåvning—gudivaretackochlov!

Men hur skall det gå för Sten?

OLYCKAN MED ANNA-LISA.

Fru Göransson hade bott hela sommaren på landet. I en liten stuga långt ute i skärgården. Och haft det alldeles förtjusande. Barnen blevo solbrända, fru Göransson själv såg ut som i sin allra bästa ungdom och herr Göransson hade magrat sex kilo av morgonrodden efter gäddan, som dock tyvärr höll sig ännu magrare—så smal att man aldrig fick se den.

Göransson var grosshandlare. Han handlade med kolonialvaror och det är en rätt god affär. Kaffe och te och sydfruktur ska ju folk alltid ha. Därmed lämna vi Göransson.

Anna-Lisa var fyra år och är dotter till Göranssons. Hon är den yngsta dottern. Hennes syster Elisabet, som inte alls har med den här upprörande historien (man skall strax få se!) att göra, är 2 år äldre. Hon är alltså 6 år. Tänk, vad tiden går!

Då kriget kom, flyttade Göranssons in från landet. Inte därför att Göransson bara betalt halva hyran (ehuru det kom väl till pass), utan därför att fru Göransson icke ville bli tillfångatagen av fienden. Göranssons flyttade in hals över huvud, kastade ned det nödvändigaste i några lårar huller om buller och gåvo sig i väg och kommo lyckligt och väl i land vid Nybroviken utan att fienden hade upptäckt fru Göransson.

Och nu bodde Göranssons i våningen. Och fru Göransson lade varje afton

säkerhetskedjan på tamburdörren och fick ofta sin man att gå upp mitt i natten, tända ett ljus och slå under sängarna med en eldgaffel allt under det att fru Göransson grät (konvulsiviskt) och ropade:

—Vad skall det bli av mig, arma olyckliga varelse! Jag kände alldeles tydligt att han rörde vid sängbotten! Om man ändå kunde få upp en polis!!

Om dagarna var fru Göransson lugn. Hon drack kaffe hos Bergs med Amelie och åt bara tre bakelser ty »tiderna ä verkligen förfärliga, tänk, dom har höjt saltet med fyra öre och vad får man inte ge för lingonen, det är så att man inte vet vart man ska ta vägen och tänk om fienden etc.».

Då fru Göransson druckit kaffet går hon och Amelie och Anna-Lisa ned i Kungsträdgården för att Anna-Lisa ska få leka i sandhögen. Och då sitter fru Göransson och Amelie på ett säte bredvid och tittar på allt folket som går förbi.

Och nu börjar det som skall hända.

Anna-Lisa blir trött på att gräva i sanden och hon tycker att det är mycket otrevligt att en liten gosse som hon aldrig har sett förut och som hon inte är presenterad för och som har fräknar *på näsan*, sitter och håller sand innanför hennes klänning, på halsen, så att det rivs. Anna-Lisa lägger ifrån sig hinken och spaden och sätter sig tyst och stilla på sätet bredvid tant Amelie, ty bredvid mamma sitter en tjock herre, som är violett i ansiktet och som då och då säger: Poh! Poh!

Anna-Lisa sitter illa på soffan. Sofforna i Kungsträdgården äro gammalmodiga. Man sitter illa på dem. När gör stadsfullmäktige något åt den saken?

Anna-Lisa lade det ena benet under det andra för att sitta bättre. Det kan en dam mycket väl göra. Om hon är fyra år. En dam om 20 år kan inte göra det på grund av uppfostran, blyghet, fördomar och framför allt på grund av den moderna kjolen.

Det var vänstra benet Anna-Lisa lade på sätet och samma bens fot var det som helt plötsligt utan att Anna-Lisa hann hindra det åkte in mellan två bräder på sätet. Anna-Lisa försökte genast dra ut foten ur springan men det gick inte. Foten satt fast. Den stack ut på undersidan av sätet.

Fru Göransson sade:

—I morgon dag låser jag in varenda matbit! Människan äter mej ur huset! Adolf får säga vad han vill.

Amelie sade:

—Jag tror jag ska ta en människa som kommer och går, så slipper man maten!

Den äldre herrn med det violetta ansiktet sade: Poh! Poh!

Och i detsamma skrek Anna-Lisa till. Hennes skrik fyllde luften mellan Hans Majestät Konung Karl XIII och Wahrendorffsgatan. Den lille gossen med fräknarna på näsan reste sig sakta upp från sandhögen. Man såg på honom att han tänkte: det är mitt fel. Så vände han ryggen åt alltsammans och gick, utan att vända sig om, raka vägen till sin fader och moder som bo i Vasastan och som äro mycket hederliga och allmänt omtyckta personer. Modern har matvaruhandel. Hennes kroppkakor äro de bästa i kvarteret.

Anna-Lisa fortfor att skrika. Hennes moder och tant Amelie rusade upp från sina platser och den äldre herrn sade:

—Barnet skriker!

Amelie svarade spetsigt (hon kan vara spetsig):

—Det förefaller så!

Fru Göransson ropade:

—Herregudihimmelenstron, barnet har ju fastnat med sin lilla fot mellan spjälorna! Ta ut foten, Anna-Lisa! Hjälp henne, Amelie!!

Foten satt kvar. Amelie drog i Anna-Lisa uppifrån och fru Göransson låg i sanden och försökte underifrån att få loss foten. Anna-Lisa skrek.

Den äldre herrn reste sig och sade:

—Foten har fastnat i sätet.

—Tala om något nytt! skrek Amelie.

—Herregudihimmelenstron, vad ska jag ta mej till—vi som ska vara hemma till middan! sa fru Göransson.

Anna-Lisa skrek.

Människor som gingo genom torget stannade och ställde upp sig i ring runt om platsen. Personer som gingo på Arsenalsgatan sågo att något var i görningen och kommo springande.

Den äldre herrn såg på Anna-Lisa och sade:

—Det finns tre sätt att ordna saken. Antingen får sätet sågas sönder eller får barnet sitta så länge att det magrar loss eller också måste foten amputeras.

—Odjur! skrek fru Göransson.

—Att såga sönder sätet, fortfor den äldre herrn, låter sig ej göra utan tillstånd av Drätselnämnden och att få ett sådant tar ungefär 4 månader—

—Är det inte bäst att skicka efter ambulansen? sade ett fruntimmer som stod längst bort i kön och som trodde att det var fru Göransson som låg på marken, och som blivit sjuk.

—Det finns inga ambulansvagnar som är gjorda för säten med fastsittande barn, sade den äldre herrn. Jag förmodar att sätet måste följa med.

Folksamlingen var nu så stor att en polis som stod på Arsenalsgatan vände sig om för att slippa bli störd.

—Tira, grabbar, ropade en pojke, som var på väg hem från skolan, dom har tagit en spion! De ä han me ansiktet!

—Ä han tysk, sade en liten flicka som går i Åhlinska skolan och som hade utslaget hår som var lockat med tång.

Anna-Lisa skrek.

—Vem är det som har slagit det lilla barnet? sade en äldre fru som gått ut ett ärende åt sin man som låg hemma och hade vatten i knät. Man ska aldrig slå barn! Kom ihåg det! sade hon till Amelie. Det går mycket lättare med mildhet.

Amelie svarade icke. Hon var sysselsatt med att sträcka upp ett stadsbud som hela tiden yrkade på att man skulle vända upp och ned på sätet och skaka på det så att flickan kom loss!

Nu kom polisen. Det blev tyst i folksamlingen. Han banade sig väg fram till sätet och sade till fru Göransson som fortfarande låg på marken:

—Vad gör ni med barnet? Stig opp!

Fru Göransson steg upp. Polisen kastade en blick på Anna-Lisa och så sade han:

—Hon har fastnat med foten.

—Det är just vad jag sa för en halvtimme sen, sade den äldre herrn, men det var ingen som trodde mej.

I detsamma kom två kompanier av Göta garde tågande fram genom Arsenalsgatan. De hade varit på marsch och hade musik med sig. Trummorna smattrade och tonerna av musiken flöto ut över lindarna i Kungsträdgården. Folksamlingen kring Anna-Lisa upplöste sig själv. Alla sprungo för att se på militären. Endast polisen stannade kvar hos fru Göransson, Amelie och Anna-Lisa.

—Om damerna lova att inte tala om det för någon människa, så ska ja ta loss flickan, sade konstepeln.

—Naturligtvis! svarade Amelie och fru Göransson.

Konstepeln tog upp ur fickan en stor fällkniv.

—Människa, vad tänker ni göra?! skrek fru Göransson som var moder till ett barn som satt fast i ett säte.

Konstepeln svarade icke. Han började i stället skära i sätet i motsatt ända där Anna-Lisa satt fast. Då han var färdig, sköt han Anna-Lisa bort till den utvidgning han gjort i springan och så lyfte han upp den fångna foten. Anna-Lisa var fri.

—Det var förfärligt snällt, sade fru Göransson, och så tillade hon av gammal vana: hur mycket är jag skyldig?

—För all del, mina damer, sade konstepeln och gjorde honnör, det var mig ett nöje att göra er den lilla tjänsten.

Amelie och fru Göransson gingo genom allén med Anna-Lisa emellan sig.

På Hamngatan sade Amelie:

—Det var en vådligt stilig karl, den där polisen. Han påminde något om din man.

—Min man! sade fru Göransson och stannade mitt på gatan, *min man!! ser han ut som en poliskonstapel?!! Nej, vet du, Amelie!!*

Sen var jag inte med längre.

DEN UPPRIKTIGE EDVARD.

Lille Edvard, som är fyra år på det femte sitter i spårvagnen med sin mamma. Det var en gul spårvagn, som gick till Lidingön, men det inverkar icke på historien.

Det var alldeles tyst i spårvagnen då Edvard sade:

—Mamma, den där tanten mitt emot har en tand som sitter lös—den rör sig när hon talar.

Vagnen smålog och alla tänkte:

Tänk, han såg att hon har löständer! Ett sånt litet intelligent barn!

Men Edwards mamma rodnade och tänkte:

—Varför skulle vi gå upp i den här vagnen! Det är förfärligt att ha små barn med sig.

Edwards mamma steg av vid nästa hållplats och då hon kom ned på gatan tog hon Edvard rätt hårt i armen och sade:

—Du får aldrig säga något högt om främmande personer, som du inte känner. Det var mycket fult att säga så där om tantens tänder.

Edvard svarade:—Mamma har aldrig sagt mig förut att jag inte skulle få säga så. Vad är det jag inte får säga?

—Du får inte tala om hur människor ser ut och huru de tala och huru de bära sig åt. Det är mycket oartigt att göra så. Om det är något du vill säga skall du först fråga mamma.

Edvard och Edwards mamma togo nästa gula spårvagn och Edvard var tyst en lång stund men så fick han syn på en äldre herre som satt rätt långt fram i vagnen.

Edvard såg på honom länge och så sade han:

—Mamma, får jag fråga om en sak?

—Ja, vad då, mitt barn, sade Edwards mamma med den vänliga blida röst, som man alltid använder, då man i en spårvagn talar till ett litet barn.

—Jo, mamma, får jag säga att den där herrns näsa är så röd att den ser ut som om han haft skoskav på den?!

Edwards mamma åker icke vidare i spårvagn med Edvard. Hon tar en bil. Det blir dyrare, men också lugnare. Edvard tycker också mera om att fara i bil.

EN HJÄLTE.

Ernst-Olof var en hjälte. Därom fanns inga tvivel. Hela ön var säker på den saken och Ernst-Olof kände det själv.

Då han kom på vägen till bryggan, viskade man:

—Där går han! Det är han! Tänk, så duktigt!

I tre dagar hade Ernst-Olof varit en hjälte. Under de 14 år han förut levat och gått här på jorden, hade han bara varit en vanlig pojke, lik alla andra pojkar, med en pojkas alla fel och svagheter i karaktären.

Men så kom vändpunkten, den stora händelsen i hans liv, då han blev en hjälte, en person som en hel ö med 300 invånare kände och talade uteslutande gott om. *Han hade räddat ett människoliv.*

Tack vare honom hade en liten flicka, som var sina föräldrars lilla älskling—det äro ju alla små flickor, huru de än se ut—ryckts undan en säker död.

På morgonen, då Ernst-Olof vaknade, visste han ingenting om det som skulle hända på aftonen. Han var bara trött och sömnig som vanligt, och det första han tänkte på var, att det var hans tur att bära vatten och ved den dagen. Tanken på dessa besvärande arbeten beredde Ernst-Olof obehag. Det såg ut att bli en varm dag, och då var det dubbelt svårt att knoga med de stora vattenhinkarna den långa vägen från källan till villan.

Men dagen gick. Och då eftermiddagen kom, hade Ernst-Olof det värsta bakom sig. För 25 öre hade han fått sin yngre bror att övertaga vattenbäringen och vedhämtningen och själv hade han legat vid havet och badat. Han kom hem till middagen, som han åt med frisk aptit, och sedan han med stort besvär letat reda på en chokladbit, som hans lilla syster gömt under en soffa i sitt dockskåp, gick han ut för att se på naturen.

Och två timmar därefter var han en hjälte.

Han stod vid ångbåtsbryggan, då det hände. En flottans barkass hade nyss kommit in. En kapten och några flottister gingo i land och på bryggan stod en samling unga herrar och damer ur Ernst-Olofs umgängeskrets och följde intresserat sjömännens arbete med båten.

Då föll Ingrid i sjön. Ingen vet hur det gick till. Hon bara föll i sjön. Direkt från bryggan och rätt ned i vattnet, som var så djupt, att Ingrid aldrig hade bottnat, även om hon varit tio gånger så lång.

Ingrid kunde inte simma, ty hon var bara fem år. Ernst-Olof såg då Ingrid föll i, och han hoppade genast efter ned i vattnet. Han reflekterade inte, som om det varit en vattenhämtning eller en vedbäring. Han bara hoppade. Han kände att vattnet var kallt och att det var obehagligt att ha kläderna på sig i sjön. Men han tänkte icke mycket eller länge på den saken. Han fick tag i Ingrid, och då han kände, att hon inte gjorde motstånd, visste han att saken var klar. Han simmade på rygg med säkert tag om Ingrids arm runt om bryggan fram till viken, där stranden var lång och grund, och där gick han upp med flickan.

Armar sträcktes emot honom. En äldre herre gav det allra första erkännandet:

—Det var en duktig pojke! Riktigt duktig!

Och så kom hela ön springande. Ingrids mamma slöt sitt våta barn till sitt hjärta och bar hem henne. Två fruar togo Ernst-Olof i vardera handen och ledde hem honom. Han kläddes av. Han fick varm mjölk, han fick torra kläder och runt

omkring hörde han i ett surr:

—Tänk, så bra och duktigt gjort! Han hoppade i efter! Utan betänkande! En sådan pojke finns det inte många! Hur skulle det gått, om inte han varit där! Han borde ha något för det där!

En herre, som Ernst-Olof aldrig sett förut, han var gäst på hotellet, tryckte hans hand och i handen låg en femkronesedel. Ernst-Olofs mamma kom med en skål konfekt och hans pappa stod mitt i högen och såg bara högst överraskad och förvånad ut.

Ernst-Olof själv kände ett djupt allvar lägga sig över sin unga själ. Han blev en man. Han tog en konfektbit och sade:

—Vad är det att bråka om! Jag tog upp jätan. Det var väl ingenting!

Så kom Ingrid's mamma. Och hon var mest besvärlig. Hon föll den unge räddaren om halsen och kysste honom, grät och sade, att när hon kom till stan skulle hon köpa honom något riktigt vackert. Var det något särskilt han ville ha?

Ernst-Olof försökte rodna av blygsamhet och längtade ifrån alltsammans.

Men kvällen var hans. Vid dansen på Societeten var han favoriten. Alla flickorna skulle dansa med honom. Och för alla mammor och pappor fick han berätta hur alltsammans gått till. Och man klappade honom på huvudet och frågade om hans ålder och vad han tänkte bli och om det gick bra för honom i skolan.

Ernst-Olof svarade snällt på alla frågor, och då lilla Ingrid själv kom och tackade honom, tog han henne i hand och kände sig som om han plötsligt blivit 25 år äldre.

Den kvällen kom Ernst-Olof i säng en timme senare än vanligt. Men det var ju också en högst ovanlig kväll. Ernst-Olof somnade lätt och lycklig men något undrande över allt det märkvärdiga som hänt honom.

Ernst-Olofs ära gled icke bort med en dag. I stället växte den och blev allt större. Men så är det ju alltid, och varför skulle en pojkes ära vara olik alla andras. Ernst-Olof har liksom en gloria över sin rödhåriga hjässa, en gloria som för var dag besvärade honom allt mer och mer. Han var van att gå barhuvad—även då det gällde karaktären.

Det kom ett visst allvar och en tvungen värdighet över hans uppträdande. Pojkarna stannade upp med sina lekar, då han kom, och hemma i familjen sattes han upp som ett exempel för de andra syskonen.

—Se på Ernst-Olof! sade fadern, och tag honom till föredöme! Han är som en pojke skall vara. Kom ihåg vad han har gjort!

Så blev det höst. Dagen började litet senare, vattnet blev kallare och kvällarna mörkare. Pojkarna kände en viss längtan till staden, till gatorna, fotbollen och biograferna. Men ännu fanns ju en del kvar att göra på landet. I trädgårdarna mognade äpplen och päron, och plommona kunde ätas fast de voro hårda och sura.

En dag säger Ernst-Olofs fader:

—Nu stjäls det äpplen i pastorns trädgård.

—Ja, kvällarna börja bli mörka, sade Ernst-Olof.

Den kvällen togs en pojke, just då han snattade äpplen hos pastorn. Pastorn tog honom själv. På bar gärning. Med fickorna fulla av frukt och smygande fram under träden. Pastorn tog ut pojken på vägen, där det var ljust, såg honom i ansiktet och sade:

—För den här gången får det vara, men nästa gång blir det tråkigt!

Dagen därpå visste alla att det var Harry, som varit i pastorns trädgård.

Ernst-Olof sade, då han fick höra det:

—Det där att stjäla äpplen tycks vara en osäker sysselsättning. Åtminstone hos pastorn.

Denna dags afton dröjde det innan Ernst-Olof kom hem. Man väntade en timme med kvällsvarden, men han kom inte.

Ernst-Olof hade sina skäl, varför han inte kom. Det förnämsta och avgörande skälet hette Buck och var en bulldogg. Han satt under det äppelträd i direktör Pilmans trädgård, i vilket Ernst-Olof av en händelse befann sig.

Kvällarna förut hade Ernst-Olof varit ensam i trädgården, men denna vackra afton fick han sällskap av doggen. Ernst-Olof hade flera gånger försökt gå ned ur trädet men Buck tillät det icke. Han var en envis hund. Ernst-Olof började med

att kasta äpplen på honom. Små hårda kart, som träffade Buck mitt i huvudet. Han tog emot dem, blinkade litet och morrade men satt kvar. Ernst-Olof försökte lämna trädet. Då reste sig Buck på bakbenen och pojken förstod, att så länge hundar icke kunna klättra i träd, var det säkrast att stanna där han var. Hans väntan på de hårda, obekväma grenarna blev lång, men den fick dock ett slut, när direktör Pilman kom.

Ernst-Olof kom hem till sin faders hus i sällskap med Buck och direktör Pilman.

Den aftonen tilldrog sig mycket i det huset. Då allt var över, smög sig Ernst-Olof ut bakvägen till villan. Han kände ännu svedan efter faderns spanska rör, nå, det gick över, men djupast inne bodde en smärta som ej läktes så lätt: han, hjälten, öns bäste pojke, exemplet för alla de andra, hade fått stryk, stryk som en helt vanlig pojke.

Ernst-Olof gick sakta uppför backen till Societetshuset. Han gick med händerna i byxfickorna och försökte vissla, men det gick inte. En nedstämd och dyster pojke kan inte vissla, åtminstone inte fullt musikaliskt.

Ernst-Olof såg någon komma nedför backen. Det var en liten flicka. Hon kom sakta trippande och småsjöng för sig själv, som små flickor ofta göra. Det var lilla Ingrid, den yttre och påtagliga orsaken till Ernst-Olofs stora ära och rykte.

Ernst-Olof gick rätt emot henne, och då hon stannade, knöt han näven under näsan på henne och sade så hårt han kunde:

—Det vill jag bara säga dej, unge, att om du ramlar i sjön en gång till, så kommer jag absolut inte att dra opp dej—så mycket du *vet det, jäkla jänta!*

Aftonen var stilla och vacker. Solen hade gått ned bakom sitt vanliga berg och skogens mörka dunkel drog in bland hus och villor. Allt var tyst. Man hörde bara en ensam hund som skällde. Kanske satt han under en pojke, som stal äpplen ur en annans trädgård. Men vad angår han oss? Det var säkert bara en helt vanlig pojke, utan ära och rykte och en sådan kan man ju inte ha något djupare intresse för. Om man inte händelsevis rår om trädgården.

UR LIVET.

Häromdagen gingo två små snälla barn, en gosse och en flicka om 8 och 12 år, för att köpa en födelsedagspresent till sin mamma. De bestämde sig för en flaska eau de cologne, men då de skulle köpa den, fingo de underteckna en förbindelse där de på heder och samvete förbundo sig att inte förtära eau de colognen. De skrevo på, ty de äro snälla och laglydiga barn, men då de kommo ut på gatan, sade den lille gossen:

—Det var då väl att det inte var choklad, för då hade vi blivit menedare!

POKER

—Ska vi ta de här bordet?

—Har du inget annat—jag vill ha ett med falluckor och extra lekar inunder skivan.

—Hur många ä vi?

—37.

—Jaså 5. Ska vi ta ut kort?

—Ja, till och med åttorna. Det blir bekvämast.

—Låt oss tala allvarligt.

—Varför de?

—Då bryr jag mig inte om det hela.

—Alltså bli vi bara fyra. Skönt.

—Bråka nu inte. Sitt ned. Vi ta ut till och med fyrorna.

—Förlåt jag frågar, var det inte poker herrarna tänkte spela? Alla korten med och ingen joker!

—Ingen joker!! Var ä min överrock? Jag går in i en annan klubb!

—Sitt ned. Vi ta alla korten med och joker.

—Det är inte poker, men det gör detsamma. Jag uppoffrar mej! Hur hög ä maxen? Ä de dom här korten ni tänker använda? Finns de någon mangel i huset? Och kemisk tvättinrättning? Spår dina barn? Läger jungfrun patiens?

—Det här blir ingen ordning. Hit med korten! Jag ger!

—Varför det?

—Maxen 1,25 och dubbelmax 2,50.

—Det var enkelt och smakfullt. Är du bortbjuden på kaffe? I vilka familjer går du? Bor du i Vasastan? Maxen 5 kronor och ingen dubbelmax.

—Kan du låna mej 100 kronor?

—Nej, kan du? Ge nu och prata inte smörja!

—Man brukar ge ett i taget.

—I bättre mans barns hus, ja. Här ge vi 3.

—*Sats!!!*

—Flåt, flåt!

—*Straddla!!!*

—Nä.

—De här va trevligt! Hur ser joken ut i den här boskapen?

—Går du med? Sitt inte och söla! Tekniken! En krona kostar de!

—Kort!

—Nå, blir det något av? Hur länge dröjer de?

—Fem friska.

—Det fattas en krona.

—Jag har satt.

—Det är ingen som betvivlar de.

—Du har väl glömt själv.

—Det är jag som har glömt. Varsgå!

—Nå, du är blind. Får du någe ur dej?

—Så gott va de ja.

—Har du tretal då?

—Innan vi gå vidare, hur mycket får man för royal straight?

—Nu frågar jag dig allvarligt på heder och samvete: har du något att föreslå?

—Nej!

—Då frågar jag dig ännu en gång utan heder och samvete: har du något att föreslå?

—Nej!

—Sakta. Ska vi öka?

—Nej!

—Tänk på ditt tillkommande liv: ska vi dela?

—Nåja, de va inte mycket.

—Du klagar—25 öre.

—Ja sa inte vad som inte var mycket.

—Kan tro de! Du menade väl håret på din gamla mormor??

—Jag har fått sex kort.

—Angår oss inte.

—Vad skulle du köpa på dom här?

—Inga råd.

—Jag har lagt mej.

—Tag guld!

—Vad hade du?

—Arton äss på given hand.

—Nej, men jag hade verkligen en straight till ässet.

—Då gör vi jack.

—Nå, träffade du henne i går?

—Jo, var lugn.

—Ä hon vid Vasan?

—Jojomän.

—Jäkla stilig flicka. Känner du system?

—Den lilla ljusa?

—Åja, inte så liten.

—Hör nu!! Vad är meningen? Ska vi sitta och ta opp tiden med era privata arvsangelägenheter?! Ha vi kommit hit för att spela kort eller ej?

—Jag såg henne på Fredsgatan i går.

—Va hon ensam?

—Jag *har* satt! De va då fan!! Räkna efter själv!!!

—Hon hade Elsa med sej.

—Vad öppnade du på?

—Ä inte flush bättre en full hand?

—Inte när alla kort ä me.

—De va lögn!

—Ta hit lexikonet! Ring upp Berggren! Han vet det!

Så långt har man hunnit, då dörren sakta öppnas och en liten gosse med ljusa lockar blir synlig i dörröppningen. Han är klädd i en lång vit skjorta, vars nedre kant täcker hans bara fötter.

Spelet stannar och allas ansikten vändas mot dörren. Gossen ser på alltsammans med sina frågande, undrande ögon och så säger han litet darrande i rösten:

—Jag ville—bara—säga god natt—åt pappa—pappa glömde det.

Det blev alldeles tyst för några sekunder. Tankar försökte tänkas. Så kom en jungfru, tog in barnet och gav det smäll, varpå spelet fortsattes som förut.

SARA.

Eva blev mycket glad då jag kom på visit.

—Så roligt, sade hon och kom emot mig i dörren. Edvard har rest till stan, han har så mycket att göra.

—Det är så vackert väder, sade jag. Litet kallt, men klar luft, man går så lätt.

—Jag har suttit och undrat om jag törs ta ut Sara. Tror du det är farligt?

—Jag känner så litet till småbarn och jag kommer inte själv ihåg om jag brukade gå ut när jag var åtta månader.

—Ser du, doktorn har sagt, att hon mycket väl kan vara ute om det är ända till fem grader kallt, men inte mer.

—Och det är i dag?

—Jag har tittat på termometern. Det är fyra grader, men Edvard säger att fönstertermometrar visa alltid fel. Husets värme inverkar på kvicksilvret. Alltså

skulle det vara kallare än det är.

—Det är mycket möjligt. Om du nu mäter upp husets värme och drar den ifrån kylan ute, du förstår, så får du veta hur kallt det är ...

—Hur menar du? Hur skall jag kunna mäta upp husets värme?

—Det vet jag inte. Jag förstår inte alls sådana saker, men jag tror att om du hänger upp en termometer i ett träd i trädgården och låter den hänga en stund, så kan du sedan se efter om du törs ta ut Sara.

Eva stannade på tröskeln till det stora vardagsrummet. Hon stod alldeles stel och rak som en staty och hennes pupiller vidgade sig och blevo stora som de bli på den som spänt lyssnar.

—Hörde du något? viskade hon till mig.

—Nej, andades jag dovt tillbaka. Icke ett ljud!

—O Gud, jag tyckte hon skrek. Hon brukar vakna vid den här tiden, hon skall ha mat.

—Jaså, sade jag, och så gingo vi in och satte oss i den vackra gamla björksoffan.

Eva tog sitt handarbete, det gamla kära handarbetet, som från början var avsett att bli en liten duk till en liten bricka. Det är åtta år sedan dess. Evas handarbete skulle nu passa som ridå till en medelstor teater. Jag såg på hennes händer, då hon sydde, och jag tänkte: tiden står still, de äro lika vackra som för tio år sedan.

Så sade hon:

—Edvard berättade, att du tänkte köpa det där huset, är det sant?

—Ja, sade jag, jag har tänkt över affären, och jag kommer nog att göra den. Ser du—

Eva lade ned arbetet och sade:

—I går hörde vi *alldeles tydligt* att hon sa mam-ma, mam-ma! Tycker du inte det är underbart?

—Jo visst, sade hon det alldeles tydligt?

—Så *tydligt* som jag säger det nu.

Det blev tyst och så sade Eva:

—Du sa något om huset. Hur mycket kostar det?

—Tre hundra tusen, men det är mycket intecknat.

—Hör du, vad menas med intecknat? Edvard talar också om inteckningar.

—Jo ser du, om du äger ett hus och du behöver—

Eva lät arbetet falla i golvet, reste sig sakta ur stolen, smög sig på tå tvärs över rummet, stannade vid en dörr, lyssnade och kom leende tillbaka.

—Jag trodde att hon vaknat. I går, när jag kom in, låg hon *alldeles vaken* och bara såg på mig. Är det många våningar i huset?

—Ja, rätt många. Och så är det butiker.

—Då kan du få in stora hyror. Tänker du höja dem?

—Inte ännu, det är så dåliga tider, men när krisen—

—Tänk, vi måste ställa stolar runt omkring henne. Edvard talade om att han haft en kusin, som ramlade ur vagnen, när hon var sex månader och hon blev låghalt för hela livet, vad kostar en sexrumsvåning?

—Det är olika, 2,400 och 2,600. Med alla bekvämligheter.

—Varmt och kallt vatten i toaletten?

—Ja visst.

—Du kan inte tro, vad man har nytta av det. När vi bada Sara, så går det så lätt, men tänk, i går tog Jenny det två grader kallare och hon skrek inte alls, men när jag fick se det, höllde jag på, så det blev två grader varmare än annars och så har du väl hiss i hela huset?

—Ja visst, även i köksuppgången.

Det ringde i telefonen. Eva sprang ut i tamburen och svarade:

—Hallå, nej kan du tänka dej, inte ännu, hon har sovit i tre timmar. Varför vill du inte köpa den? Faster Amelie säger att det inte alls är farligt, om man tvättar

dem ordentligt och kokar dem i ett par timmar. Å, det är väl andra som har nappar. Sa doktor Jonsson det, frågade han hur mycket hon vägde? Nej, vad säger du, kan hon inte gå ännu? Och i Italien som dom lindar barnen på en bräda för att de ska växa raka. Nej, det är fyra grader. Jenny har gått till speceriaffärn för att köpa tvål, vill du hämta de där bindlarna när du—

Här tog jag upp ett visitkort ur min plånbok och skrev:

Förlåt, men jag blev hastigt upptagen. Kommer igen en annan gång!

Jag lade kortet på handarbetet och gick ut i tamburen. Eva fortsatte att tala i telefon. Jag tog på mig hatt och rock. Eva såg och hörde intet. Hon talade i telefon.

Jag lämnade huset och gick till stationen, för hem.

I dag på morgonen mötte jag Evas man.

—Så roligt att träffa dig, sade han. Eva talade om att du köpt det där huset. Hon ville så gärna veta något om det.

—Säg henne, sade jag, att om hon lindar henne väl och lägger varmt på henne så kan hon ta ut henne om hon inte sover när hon vaknat och det är fyra grader kallt om man bortser från husets värme och dessutom lägger på minnet att badvattnet inte är för kallt när det är två grader varmare än i Italien, där dom har napp från faster Amelie och lindar barnen på bräder så att dom inte ramlar ur vagnen och blir raka i ryggen—

Evas man såg sig om efter en poliskonstapel och då ingen kom, vände han mig tvärt ryggen och sprang hela gatan utför. Förmodligen sprang han ut till landet. Han trodde att något hade hänt Sara.

INNEHÅLL.

ANNA-CLARA.

Om Anna-Claras födelse	7
Religion	12
Kajsa	15
Anna-Clara berättar om ett filmdrama som hon sett	19
Havet	22
Delfinen	25
Chokladkakan	32
En fråga	39
Min dotters förlovningar	42
Clara	48
Anna-Clara lär sig simma	54
Barnet och det moderna samhället	60
Anna-Claras önskningar	68
Böra barn ägas	78
Min moders hus	82

HENNES BRÖDER.

Emanuel	87
S.S.U.H.	92
Kvinnan	95
Emanuel ger en lektion i historia	101
Mitt äktenskaps väl	107
Prolog till skolungdomens tävlingar	110
Brev från Emanuel	114
Konfektpåsen	123

ANDRAS BARN.

Herr Sten	129
Olyckan med Anna-Lisa	135
Den uppriktige Edvard	145
En hjälte	148
Ur livet	158
Poker	159
Sara	165

End of the Project Gutenberg EBook of Anna-Clara och Hennes Bröder, by
Hasse Zetterström

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK ANNA-CLARA OCH HENNES BRÖDER ***

***** This file should be named 17904-h.htm or 17904-h.zip *****
This and all associated files of various formats will be found in:
<http://www.gutenberg.org/1/7/9/0/17904/>

Produced by Torbjörn Alm and the Online Distributed
Proofreading Team at <http://www.pgdp.net>

Updated editions will replace the previous one--the old editions
will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no
one owns a United States copyright in these works, so the Foundation
(and you!) can copy and distribute it in the United States without
permission and without paying copyright royalties. Special rules,
set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to
copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to
protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project
Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you
charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you
do not charge anything for copies of this eBook, complying with the
rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose
such as creation of derivative works, reports, performances and
research. They may be modified and printed and given away--you may do
practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is
subject to the trademark license, especially commercial

redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.org/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning

the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, is critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification

number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pglaf.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pglaf.org>

For additional contact information:

Dr. Gregory B. Newby
Chief Executive and Director
gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily

keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.

*** END: FULL LICENSE ***